

Kwiecień 2017 r.

Informacja o kartach płatniczych IV kwartał 2016 r.

Kwiecień 2017 r.

Informacja o kartach płatniczych IV kwartał 2016 r.

Spis treści

1. Streszczenie	1
2. Liczba kart płatniczych	3
2.1. Ogólna liczba kart	3
2.2. Karty płatnicze w podziale na rodzaje według systemów kartowych	3
2.3. Karty płatnicze w podziale na rodzaje według sposobu rozliczania transakcji	4
2.3.1. Karty debetowe	5
2.3.2. Karty kredytowe	5
2.3.3. Karty obciążeniowe	7
2.3.4. Karty przedpłacone	7
2.4. Karty płatnicze w podziale na rodzaje według technologii zapisu danych	8
2.5. Karty płatnicze zbliżeniowe	10
3. Transakcje z wykorzystaniem kart płatniczych	11
3.1. Liczba transakcji	11
3.2. Wartość transakcji	12
3.3. Transakcje bezgotówkowe	13
3.3.1. Dane pochodzące z sektora bankowego	13
3.3.2. Dane od agentów rozliczeniowych	15
3.4. Transakcje zbliżeniowe kartami płatniczymi	18
4. Infrastruktura rynku kart płatniczych	21
4.1. Bankomaty	21
4.2. Akceptanci	23
4.3. Punkty handlowo-usługowe	24
4.4. Terminale POS	24
4.5. Punkty oferujące wypłaty sklepowe (<i>cash back</i>)	26
Załącznik 1	29
Załącznik 2	30
Załącznik 3	31
Załącznik 4	32
Załącznik 5	33
Załącznik 6	34
Załącznik 7	35
Spis wykresów	36

1. Streszczenie

Na koniec IV kwartału 2016 r. znajdowało się na rynku polskim 36,9 mln kart płatniczych, to jest o 585 tys. kart więcej niż we wrześniu 2016 r. (wzrost o 1,6%). Łączna liczba kart debetowych wyniosła 28,3 mln szt. i zwiększyła się o 411 tys. (wzrost o 1,5%).

W okresie IV kwartału 2016 r. liczba kart kredytowych zwiększyła się o 23 tys. sztuk (wzrost o 0,4%). Na koniec grudnia 2016 r. łączna liczba kart kredytowych wyniosła 5,885 mln szt.

Odnotowano dalszy wzrost liczby kart z funkcją płatności zbliżeniowych. Na koniec grudnia 2016 r. było ich 28,5 mln szt. Udział kart płatniczych z funkcją zbliżeniową odnotowano na poziomie 77,3%. Obserwowany jest systematyczny wzrost liczby kart zbliżeniowych na rynku polskim. Na przestrzeni kwartału liczba kart zwiększyła się o 353 tys.

W IV kwartale 2016 r. odnotowano nieznaczny wzrost liczby transakcji przeprowadzonych przy użyciu kart płatniczych. Odnotowano rekordowo wysoką liczbę transakcji przeprowadzonych kartami płatniczymi tj. 1,047 miliarda transakcji (wzrost o 3,4%) o łącznej wartości 155,5 mld zł, czyli o 4,3 mld zł więcej niż w III kwartale 2016 r. (wzrost o 2,8%). W IV kwartale 2016 r. pojedyncza transakcja dokonana przy użyciu karty płatniczej wynosiła ok. 148 zł, czyli była niższa niż w poprzednim kwartale (149 zł). Karta płatnicza posłużyła na przestrzeni kwartału do realizacji średnio 28,4 transakcji (gotówkowych, jak i bezgotówkowych) czyli nieznacznie więcej niż w poprzednim kwartale (wskaźnik wyniósł wówczas 27,9).

Według danych z banków, w IV kwartale 2016 r. przy użyciu kart przeprowadzono 863 mln transakcji bezgotówkowych, co w porównaniu do poprzedniego kwartału stanowiło wzrost o 5,5%. W IV kwartale 2016 r. transakcje bezgotówkowe stanowiły 82,3% łącznej liczby transakcji kartami, podczas gdy pozostałe 17,7% stanowiły transakcje gotówkowe, czyli wypłaty z bankomatów, kas banku lub wypłaty sklepowe tj. *cash back*. Wartość transakcji bezgotówkowych wyniosła 61,6 mld zł (wzrost o 10,3%). Karta płatnicza została wykorzystana do realizacji płatności bezgotówkowych średnio 23,4 razy. Pojedyncza płatność bezgotówkowa wynosiła średnio 71 zł (w poprzednim kwartale 68 zł).

Na rynku akceptacji kart płatniczych zachodzą pozytywne zmiany. Przełomowym momentem w rozwoju sieci akceptacji w Polsce jest przekroczenie pułapu pół miliona udostępnionych terminali POS. Na koniec grudnia 2016 r. liczba terminali POS w Polsce wynosiła 531 tys., czyli w kwartale przybyło 17,7 tys. nowych urządzeń, co stanowi wzrost o 3,4%. Na przestrzeni IV kwartału 2016 r., liczba działających akceptantów zwiększyła się do poziomu 210,1 tys. (wzrost o 5,4%). Nastąpił także wzrost liczby punktów handlowo-usługowych, które są przystosowane do akceptacji kart

płatniczych. Na koniec grudnia 2016 r. punktów handlowych tego typu było 391,8 tys., czyli w porównaniu do września 2016 r. więcej o 12 tys. (wzrost o 3,2%).

Rozwój rynku akceptacji następuje także pod względem przystosowania do korzystania przez klientów z płatności zbliżeniowych. Wskaźnikiem potwierdzającym zachodzące pozytywne zmiany jest rosnąca liczba terminali przystosowanych do obsługi kart zbliżeniowych. Na podstawie danych pozyskanych przez NBP od agentów rozliczeniowych, na koniec grudnia 2016 r. było w Polsce 484,2 tys. terminali wyposażonych w funkcję zbliżeniową. Zatem wskaźnik nasycenia rynku w terminale zbliżeniowe w Polsce przekroczył 91,3%.

Agenci rozliczeniowi w IV kwartale 2016 r. zarejestrowali 842,2 mln transakcji bezgotówkowych (wzrost o 4,6%) na łączną kwotę 60,3 mld zł (wzrost o 11,4% w porównaniu do III kwartału 2016 r.).

Liczba transakcji dokonanych w Internecie z wykorzystaniem karty płatniczej wyniosła 12,1 mln transakcji, czyli o 2,2 tys. więcej niż w poprzednim kwartale (wzrost o 22,7%). Wartość łączna transakcji wyniosła 2,5 mld zł, czyli więcej o 257 mln zł niż w poprzednim kwartale (wzrost o 11,2%). Średnia wartość transakcji przeprowadzonej w Internecie w porównaniu do poprzedniego kwartału zmniejszyła się z 232 do 210 zł.

Na koniec grudnia 2016 r. sieć bankomatów dostępnych na terenie naszego kraju obejmowała 23.451 bankomatów. Na przestrzeni IV kwartału 2016 r. liczba wypłat w bankomatach była mniejsza o 11,4 mln transakcji, czyli w stosunku do poprzedniego kwartału spadła o 6,2%. Na przestrzeni IV kwartału ub.r. przeprowadzono 171,9 mln wypłat z bankomatu o łącznej wartości 79,3 mld zł. Wartość wypłat w bankomacie była mniejsza w porównaniu do III kwartału o 2,6 mld zł, co stanowi spadek o 3,2%. Odnotowano wzrost średniej wartości realizowanej wypłaty do poziomu 461 zł (w poprzednim kwartale odnotowano wartość średnią na poziomie 447 zł). Odnotowano średnio dziennie 80 transakcji w pojedynczym bankomacie (w poprzednim kwartale wskaźnik wynosił 88).

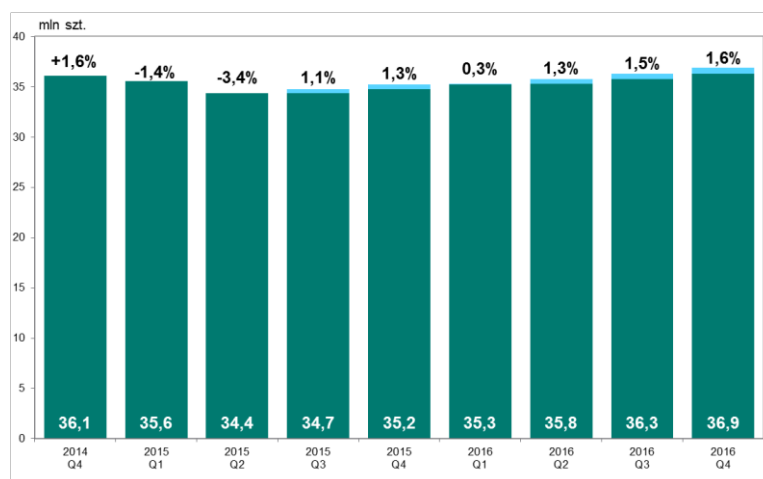
W IV kwartale 2016 r. wzrosła liczba placówek, w których klienci mogą dokonać wypłat sklepowych (*cash back*). Na koniec grudnia 2016 r. takich placówek było 109,2 tys., czyli o 2,9 tys. więcej niż we wrześniu 2016 r. (wzrost o 2,8%). Na przestrzeni IV kwartału 2016 r. dokonano 3,1 mln wypłat sklepowych czyli o 164 tys. więcej niż w kwartale poprzednim. Wartość wypłat sklepowych wyniosła 351 mln zł i w porównaniu do poprzedniego kwartału wzrosła o kwotę 28,7 mln zł (wzrost o 8,9%). Średnia wartość pojedynczej wypłaty sklepowej wyniosła 112 zł (w kwartale poprzednim wynosiła 109 zł).

2. Liczba kart płatniczych

2.1. Ogólna liczba kart

Według stanu na koniec grudnia 2016 r., na polskim rynku znajdowało się w obiegu 36,9 mln kart płatniczych, to jest o 585 tys. kart więcej niż we wrześniu 2016 r., co stanowiło wzrost o 1,6% (wykres nr 2.1).

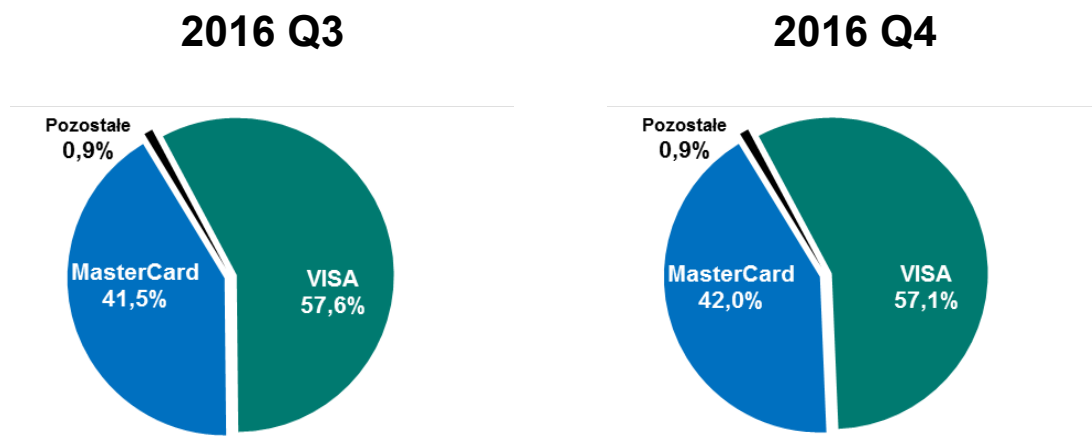
Wykres 2.1 Liczba kart płatniczych (w mln szt.) w Polsce na koniec kolejnych kwartałów od IV kwartału 2014 r.

2.2. Karty płatnicze w podziale na rodzaje według systemów kartowych

Pozycję dominującą na rynku polskim, jeśli chodzi o organizacje płatnicze, nadal utrzymuje organizacja VISA, do której należy 57,11% wydanych w Polsce kart płatniczych, natomiast drugie miejsce – z 41,95% udziałem w rynku – zajmuje organizacja MasterCard, co zaprezentowano na wykresie nr 2.2. W IV kwartale 2016 r. udział kart MasterCard zwiększył się o 0,5 punktu procentowego. Na koniec IV kwartału 2016 r. udział pozostałych kart, w tym głównie kart własnych banków, wyniósł 0,9%.

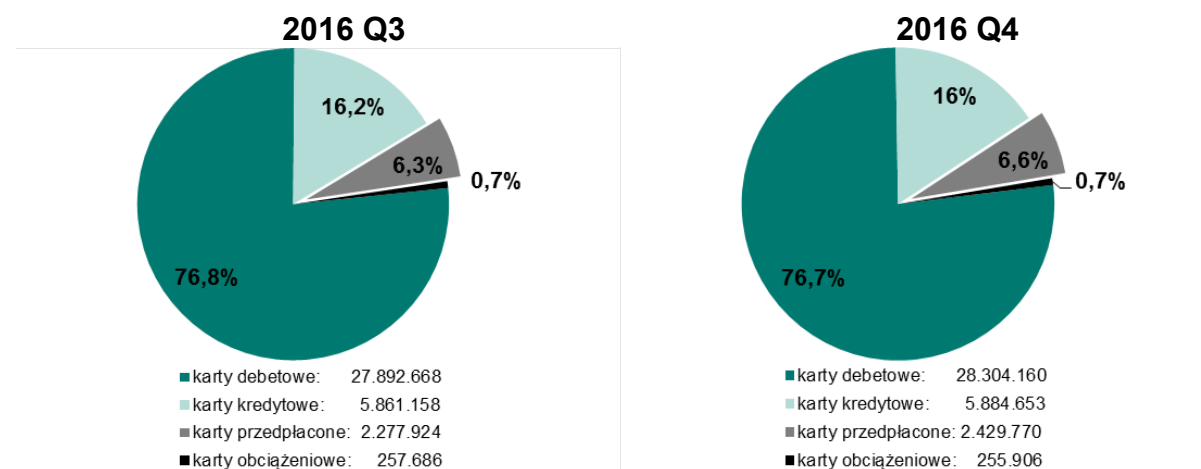
Wykres 2.2 Struktura wydanych kart według poszczególnych systemów kartowych - stan na koniec III kwartału oraz IV kwartału 2016 r.

2.3. Karty płatnicze w podziale na rodzaje według sposobu rozliczania transakcji

Strukturę wydanych kart w podziale na karty debetowe, kredytowe, przedpłacone i obciążeniowe na koniec III oraz IV kwartału 2016 r. przedstawiono na wykresie nr 2.3. Podobnie jak we wcześniejszych okresach, spośród wydanych kart największy udział miały karty debetowe (76,7%), natomiast na drugiej pozycji znalazły się karty kredytowe (16%). Karty przedpłacone, których na koniec IV kwartału 2016 r. było w obiegu 2,429 mln szt., stanowiły 6,6% udziału w rynku. Najmniej liczną kategorią obecną na rynku są karty obciążeniowe, których w obiegu jest 256 tys., co stanowiło 0,7% rynku. Na przestrzeni kwartału liczba kart obciążeniowych zmniejszyła się o 1,8 tys. szt.

Wykres 2.3 Struktura wydanych kart w podziale na karty debetowe, kredytowe, obciążeniowe oraz przedpłacone - stan na koniec III oraz IV kwartału 2016 r.

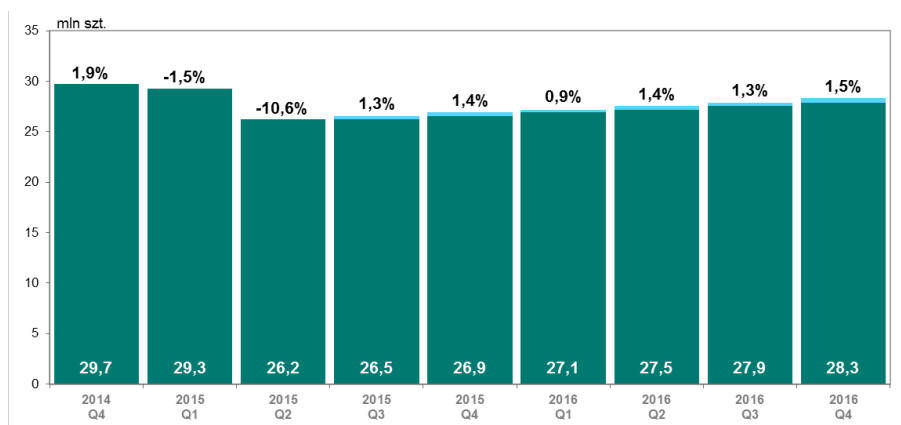

2.3.1. Karty debetowe

Karty debetowe charakteryzują się tym, iż umożliwiają dokonywanie zakupów lub wypłatę gotówki tylko do wysokości środków zgromadzonych na rachunku bankowym. Transakcje wykonywane przy użyciu kart debetowych (z wyjątkiem transakcji realizowanych z wykorzystaniem funkcji zbliżeniowej w trybie off-line) są autoryzowane, tzn. że przy każdym użyciu karty weryfikowana jest karta płatnicza i posiadacz karty (np. przez podanie kodu PIN) oraz dostępność środków zgromadzonych na rachunku bankowym. Karty debetowe są wydawane przez większość banków standardowo w pakiecie do każdego otwieranego rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowego.

W IV kwartale 2016 r. liczba kart debetowych osiągnęła łączną wielkość 28,3 mln szt. (wykres nr 2.4), czyli zwiększyła się o 411 tys., co oznacza w porównaniu do kwartału poprzedniego wzrost o 1,5%. Udział kart debetowych w rynku kart płatniczych stanowi zdecydowanie dominującą część i wyniósł 76,7% (wykres nr 2.3).

Wykres 2.4 Liczba kart debetowych na koniec kolejnych kwartałów od IV kwartału 2014 r.

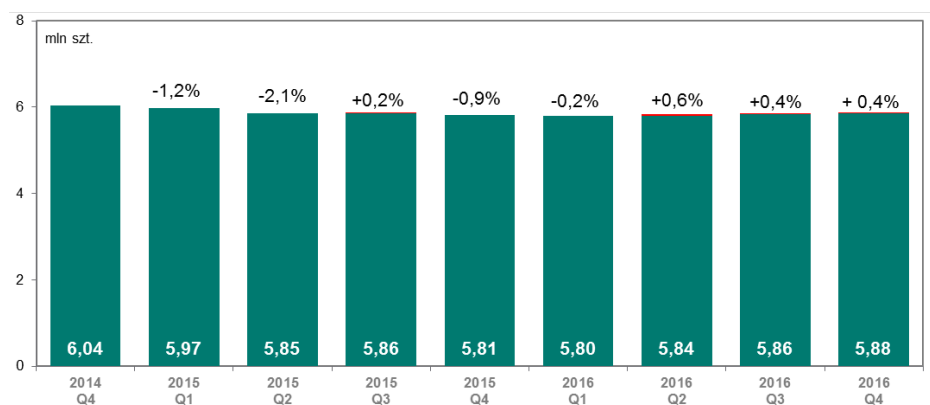

2.3.2. Karty kredytowe

Drugie pod względem liczebności są karty kredytowe. Są to karty umożliwiające posiadaczowi skorzystanie z oferowanego przez bank limitu kredytowego. Zazwyczaj banki wyznaczają tzw. okres bezodsetkowy, w którym klient może dokonywać płatności, korzystając z nieoprocentowanego kredytu. Na okres bezodsetkowy składa się miesięczny okres rozliczeniowy (28-31 dni) i okres na spłatę zadłużenia bez odsetek (około 20-25 dni, w zależności od banku i rodzaju karty). Posiadanie karty kredytowej nie wiąże się z koniecznością otwarcia rachunku bieżącego w banku wydającym kartę kredytową.

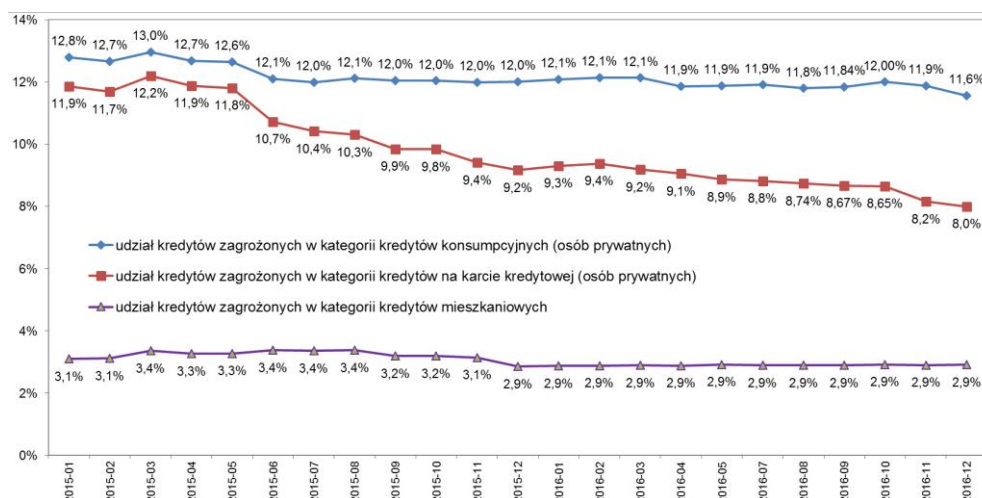
Na koniec grudnia 2016 r. łączna liczba kart kredytowych wyniosła 5,885 mln szt. W IV kwartale 2016 r. liczba kart kredytowych w stosunku do poprzedniego kwartału zwiększyła się o 23 tys. sztuk, co oznacza wzrost o 0,4% (wykres nr 2.5).

Wykres 2.5 Liczba kart kredytowych na koniec kolejnych kwartałów od IV kwartału 2014 r.

Na koniec grudnia 2016 r. wielkość zaciągniętych kredytów na karty kredytowe w Polsce wyniosła 13,504 mld zł, tj. zwiększyła się o 175 mln zł w stosunku do kwoty na koniec września 2016 r. (13,329 mld zł). Równocześnie na koniec grudnia 2016 r. wskaźnik udziału kredytów zagrożonych w ogólnej wartości kredytów udzielonych za pośrednictwem kart kredytowych wyniósł 8%, czyli w stosunku do września 2016 r. (8,7%) zmniejszył się o 0,7% punktu procentowego. Wielkość wskaźnika kredytów zagrożonych na kartach kredytowych na przestrzeni kolejnych miesięcy od stycznia 2015 r. przedstawiono na wykresie nr 2.6.

Wykres 2.6 Wskaźniki udziału kredytów zagrożonych w wybranych kategoriach kredytów w kolejnych miesiącach od stycznia 2015 r.

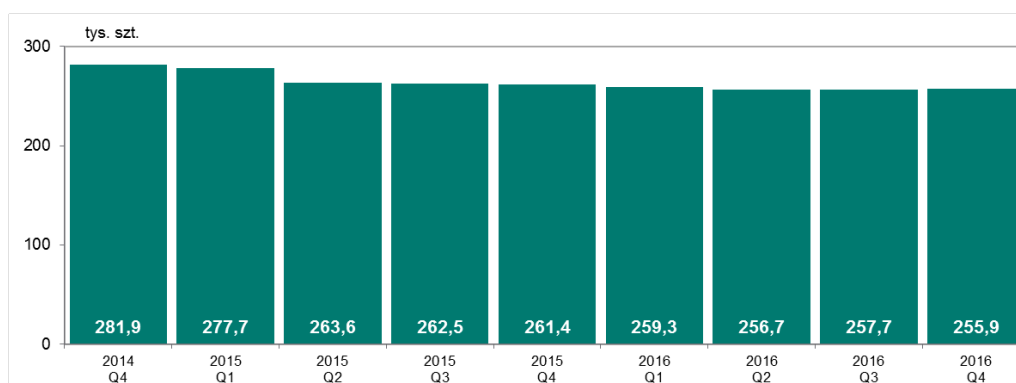

Źródło danych: Departament Stabilności Finansowej, NBP

2.3.3. Karty obciążeniowe

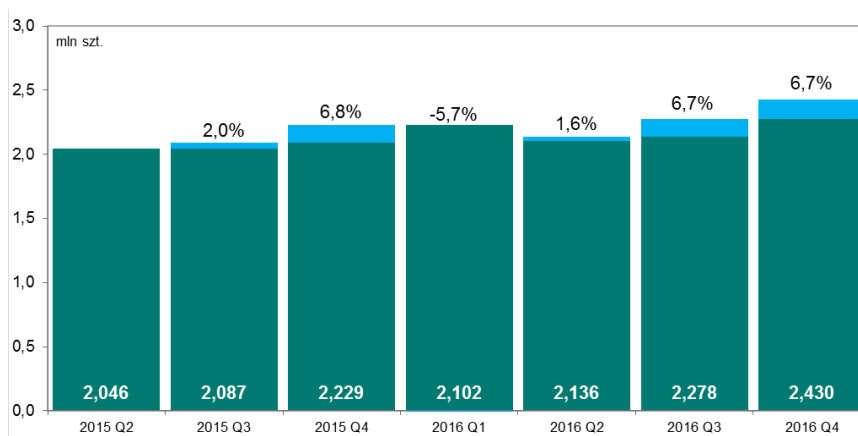
Karty obciążeniowe (zwane również „charge”) pozwalają na korzystanie z przyznanego miesięcznego limitu kredytowego. Rachunek posiadacza karty obciążeniowej jest obciążany przez bank – z reguły raz w miesiącu – kwotą należności wykorzystania limitu kredytowego. Na koniec grudnia 2016 r. liczba kart obciążeniowych wynosiła 255,9 tys. szt. i była o 1,8 tys. mniejsza niż na koniec września 2016 r., co stanowiło spadek o 0,7% (wykres nr 2.7). Udział kart typu charge w rynku kart płatniczych wyniósł 0,7%, czyli pozostał na niezmiennym poziomie w porównaniu do poprzedniego kwartału.

Wykres 2.7 Liczba kart obciążeniowych na koniec kolejnych kwartałów od IV kwartału 2014 r.

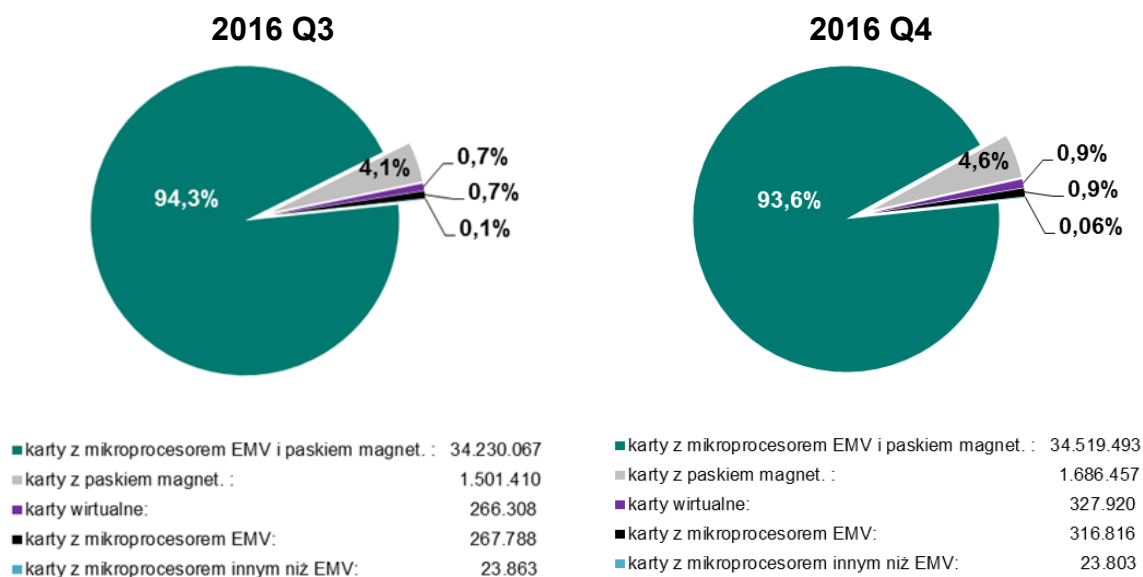
2.3.4. Karty przedpłacone

Karty przedpłacone (z ang. prepaid cards) umożliwiają dokonywanie płatności z wykorzystaniem środków dostępnych na przypisanym do karty rachunku płatniczym. Przed użyciem karty rachunek ten należy zasilić środkami np. poprzez polecenie przelewu zlecone w serwisie bankowości internetowej lub w formie wpłaty gotówki w oddziale banku. Na koniec grudnia 2016 r. liczba kart przedpłaconych wynosiła 2,43 mln szt. i była o 152 tys. wyższa niż na koniec września 2016 r., co stanowiło wzrost o 6,7% (wykres nr 2.8). Udział kart przedpłaconych w rynku kart płatniczych wyniósł 6,6%, czyli nieznacznie wzrósł w porównaniu do poprzednich kwartałów.

Wykres 2.8 Liczba kart przedpłaconych na koniec kolejnych kwartałów od II kwartału 2015 r.

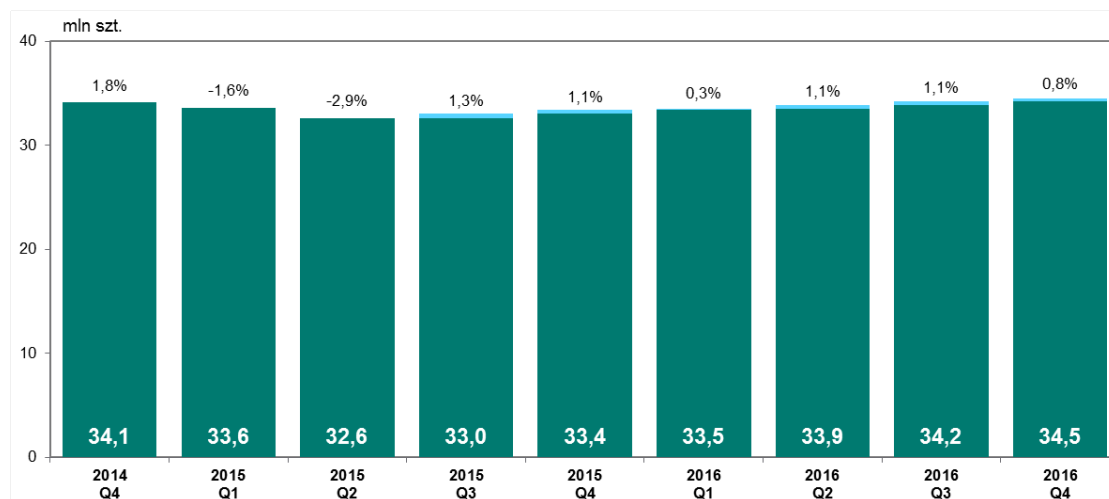
2.4. Karty płatnicze w podziale na rodzaje według technologii zapisu danych

Strukturę wydanych kart w podziale na karty wyposażone tylko w pasek magnetyczny, karty z paskiem magnetycznym i mikroprocesorem (tzw. karty hybrydowe), karty wyposażone tylko w mikroprocesor oraz karty wirtualne na koniec III oraz IV kwartału 2016 r. ilustruje wykres nr 2.9.

Wykres 2.9 Struktura kart w podziale według technologii zapisu danych w III oraz IV kwartale 2016 r.

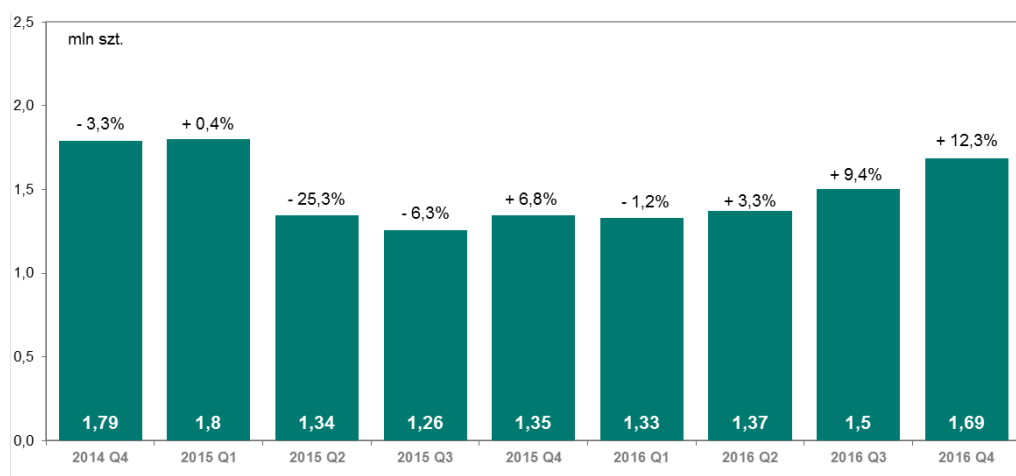
Kart hybrydowych tj. wyposażonych zarówno w pasek magnetyczny, jak i mikroprocesor, na koniec grudnia 2016 r. było w obiegu 34,5 mln szt. Karty hybrydowe są dominującą kategorią kart na rynku polskim stanowiąc 93,6% (wykres nr 2.8). W porównaniu do poprzedniego kwartału nastąpił wzrost liczby tego typu kart o 289 tys. sztuk, czyli o 0,8% (wykres nr 2.10).

Wykres 2.10 Liczba kart z paskiem magnetycznym i z mikroprocesorem na koniec kolejnych kwartałów od IV kwartału 2014 r.

Odnotowano wzrost liczby kart wyposażonych wyłącznie w pasek magnetyczny. Na koniec grudnia 2016 r. liczba kart wyposażonych tylko w pasek magnetyczny wynosiła 1,686 mln szt. i w porównaniu do poprzedniego kwartału zwiększyła się o 185 tys., co stanowi wzrost o 12,3% (wykres nr 2.10). W IV kwartale 2016 r. udział tego rodzaju kart w rynku uległ zwiększeniu z poziomu 4,1% do poziomu 4,6% (wykres nr 2.11).

Wykres 2.11 Liczba kart tylko z paskiem magnetycznym na koniec kolejnych kwartałów od IV kwartału 2014 r.

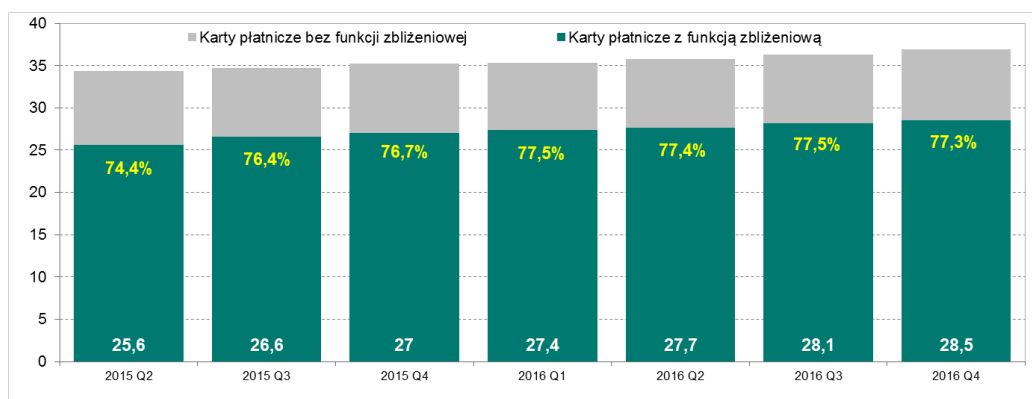

Od 2004 roku na rynku polskim występują również tzw. karty wirtualne, służące wyłącznie do dokonywania płatności za pośrednictwem Internetu. Liczba kart wirtualnych ukształtowała się na poziomie 328 tys. na koniec IV kwartału 2016 r. W porównaniu do poprzedniego kwartału liczba kart zwiększył się o 62 tys. kart (wzrost o 23%). Na koniec grudnia 2016 r. udział tych kart w ogólnej liczbie kart wynosił 0,9% (w poprzednim kwartale 0,7%). W IV kwartale 2016 r. liczba kart wyposażonych tylko w mikroprocesor EMV zwiększyła się, osiągając łączną liczbę 317 tys. Udział tych kart nadal jednak pozostaje znikomy i w analizowanym okresie wyniósł 0,9% w ogólnej liczbie wydanych kart.

2.5. Karty płatnicze zbliżeniowe

Przełomowym etapem rozwoju rynku polskiego było upowszechnienie nowej formy płatności z wykorzystaniem zbliżeniowej karty płatniczej. Transakcje zbliżeniowe odbywają się bezstykowo (konieczne jest tylko zbliżenie karty do terminala), a przy płatnościach poniżej 50 zł nie jest wymagane podanie kodu PIN lub złożenie podpisu posiadacza karty. Transakcje zbliżeniowe są możliwe dzięki nowej technologii, która wykorzystuje umieszczony w karcie miniaturowy układ scalony oraz wbudowaną antenę radiową. W systemie VISA karty zbliżeniowe to karty PayWave, natomiast w systemie MasterCard karty takie noszą nazwę PayPass. Na koniec IV kwartału 2016 r., wg danych przekazanych przez banki do NBP w raportach kwartalnych, na rynku polskim znajdowało się w obiegu ok. 28,5 mln kart z funkcją zbliżeniową, co stanowi 77,3% udziału w całości rynku kart płatniczych. Liczba kart zbliżeniowych, w porównaniu do kwartału poprzedniego, wzrosła o 353 tys. szt. Liczbę kart zbliżeniowych oraz udział, jaki stanowią w liczbie wszystkich kart płatniczych wyemitowanych na rynku polskim na przestrzeni kolejnych kwartałów od II kwartału 2015 r., przedstawia wykres nr 2.12. Liczba pozostałych zbliżeniowych instrumentów płatniczych, bazujących na kartach płatniczych, takich jak: gadżety, stickery czy karty zainstalowane w telefonie, osiągnęła na koniec 2016 r. poziom 0,7 mln sztuk.

Wykres 2.12 Liczba wyemitowanych kart zbliżeniowych (w mln) oraz udział kart zbliżeniowych w liczbie wszystkich kart płatniczych na koniec kolejnych kwartałów od II kwartału 2015 r. (wg danych przekazanych do NBP przez banki-wydawców kart płatniczych)

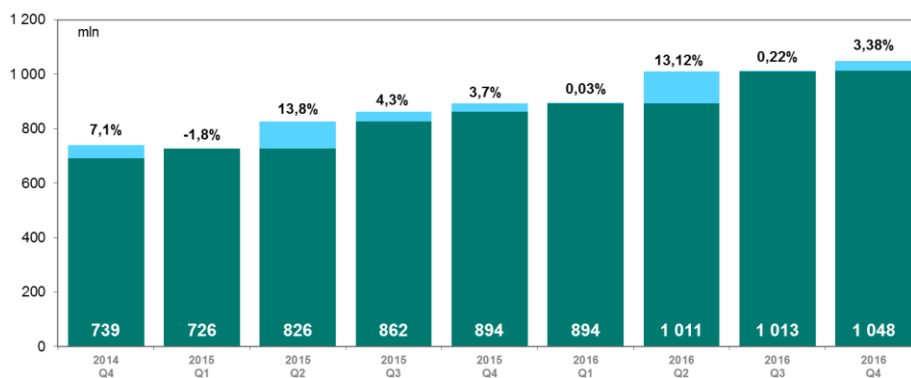

3. Transakcje z wykorzystaniem kart płatniczych

3.1. Liczba transakcji

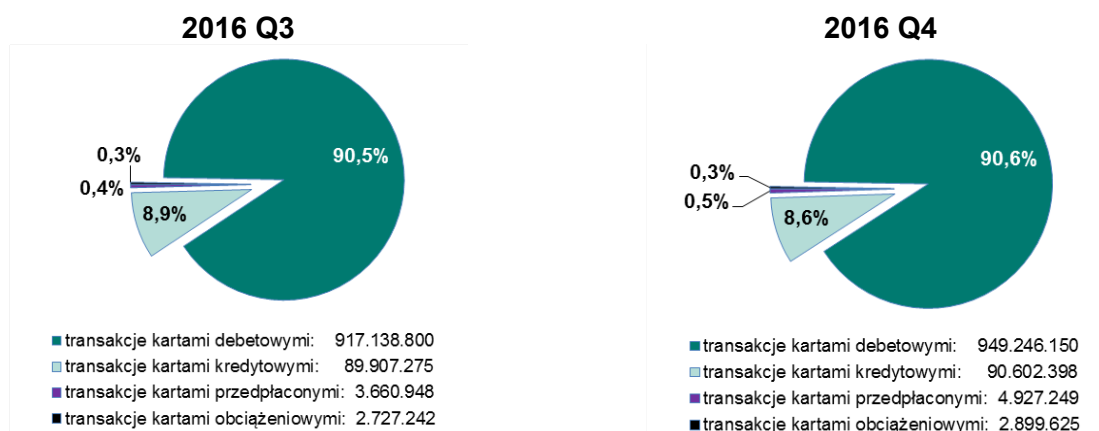
Według danych z banków, w IV kwartale 2016 r. przeprowadzono przy użyciu kart płatniczych 1,048 mld transakcji (gotówkowych oraz bezgotówkowych). W porównaniu do poprzedniego kwartału odnotowano wzrost liczby transakcji o 34 mln, co stanowiło wzrost o 3,4%. (wykres nr 3.1). Kolejny trzeci kwartał z rzędu liczba odnotowanych transakcji przekroczyła próg 1 miliarda sztuk.

Wykres 3.1 Liczba transakcji kartami w kolejnych kwartałach od IV kwartału 2014 r.

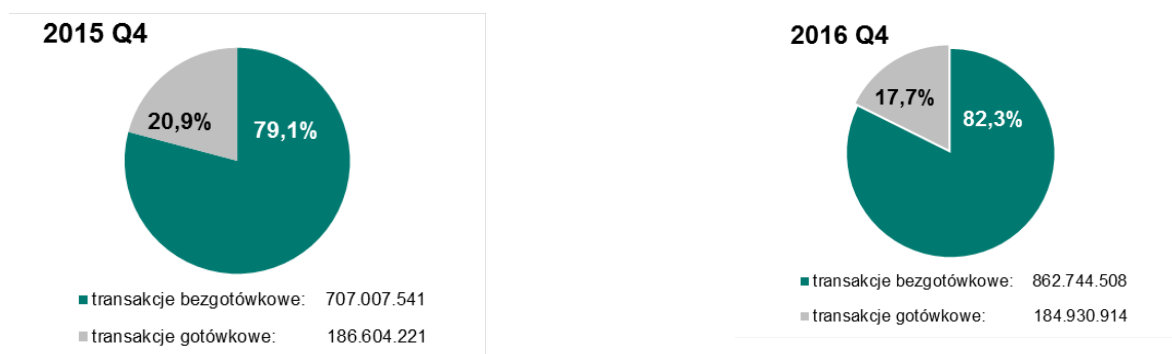
W IV kwartale 2016 r. przeważająca większość transakcji, tj. 90,6%, była dokonywana kartami debetowymi. Mniej liczne były transakcje dokonywane kartami kredytowymi (8,6%), kartami przedpłaconymi (0,5%) oraz kartami obciążeniowymi (0,3%) (wykres nr 3.2).

Wykres 3.2 Struktura liczby przeprowadzonych transakcji przy użyciu kart w III oraz IV kwartale 2016 r.

Do kategorii transakcji kartowych, o których informacje są przekazywane przez banki do NBP, zaliczają się wszystkie rodzaje transakcji, jakie można było przeprowadzić przy użyciu karty, np. wypłata gotówki z bankomatu, wypłata gotówki w kasie banku, usługa *cash back*, płatności bezgotówkowe w punktach handlowo-usługowych, płatności bezgotówkowe za pośrednictwem Internetu. Przedstawiane dane obejmują wszystkie operacje dokonane przy użyciu kart wydanych przez banki swoim klientom, zarówno na terenie kraju, jak i poza jego granicami. Transakcje bezgotówkowe stanowią 82,3% liczby wszystkich transakcji kartowych. W przeciągu ostatniego roku wskaźnik ten wzrósł o 3,2 punktu procentowego (wykres nr 3.3).

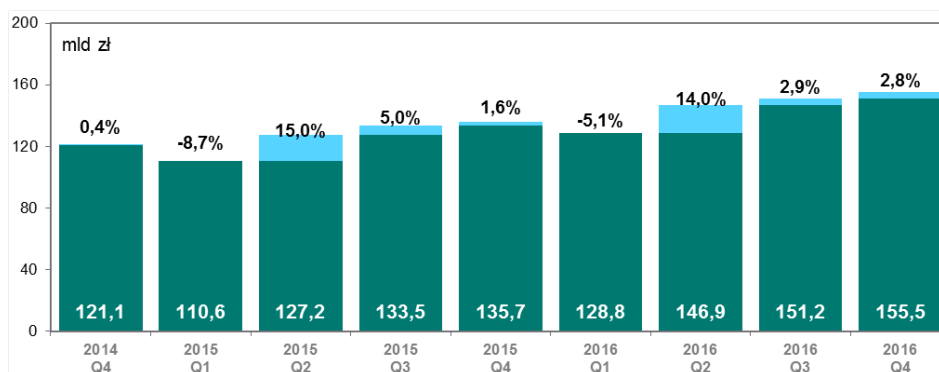
Wykres 3.3 Udział transakcji bezgotówkowych i gotówkowych w ogólnej liczbie transakcji przeprowadzonych przy użyciu kart płatniczych w IV kwartale 2015 oraz w IV kwartale 2016 roku.

3.2. Wartość transakcji

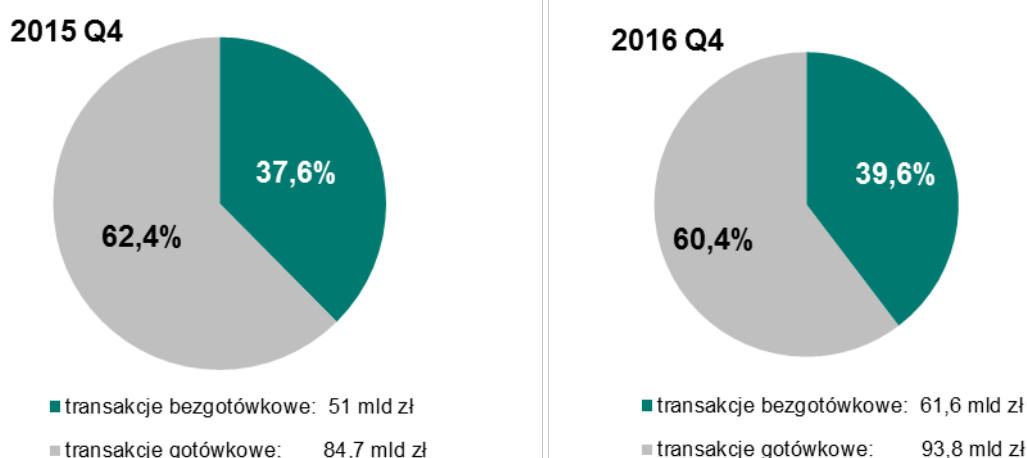
W IV kwartale 2016 r. przy użyciu kart dokonano transakcji na łączną kwotę 155,5 mld zł, czyli więcej o 4,3 mld zł niż w poprzednim kwartale, co stanowiło wzrost o 2,8% (wykres nr 3.4). Wartość transakcji na przestrzeni ostatniego roku zwiększyła się o 15%, a w okresie ostatnich dwóch lat o 28%.

Wykres 3.4 Wartość (w mld zł) transakcji kartami w kolejnych kwartałach od IV kwartału 2014 r.

W ogólnej wartości transakcji przeprowadzonych przy użyciu kart płatniczych nadal dominują transakcje gotówkowe (tj. wypłaty gotówkowe z bankomatów, wypłaty z kas banków oraz wypłaty sklepowe - *cash back*).

Wykres 3.5 Udział transakcji bezgotówkowych i gotówkowych w ogólnej wartości transakcji przeprowadzonych przy użyciu kart płatniczych w IV kwartale 2015 oraz w IV kwartale 2016 roku.

W IV kwartale 2016 r. udział wartości transakcji bezgotówkowych w ogólnej wartości transakcji przeprowadzonych przy użyciu kart płatniczych wyniósł 39,6%. W przeciągu ostatniego roku wskaźnik ten wzrósł o 2 punkty procentowe (wykres nr 3.5).

W IV kwartale 2016 r. średnia wartość transakcji (gotówkowych oraz bezgotówkowych) przeprowadzonej przy użyciu karty płatniczej wyniosła 148 zł, czyli uległa zmniejszeniu w porównaniu do poprzedniego kwartału (149 zł). Innym wskaźnikiem charakteryzującym zachowania użytkowników kart płatniczych jest średnia liczba transakcji przeprowadzanych pojedynczą kartą. W IV kwartale 2016 r. na jedną kartę przypadało średnio 28,4 przeprowadzonych transakcji (w poprzednim kwartale 27,9).

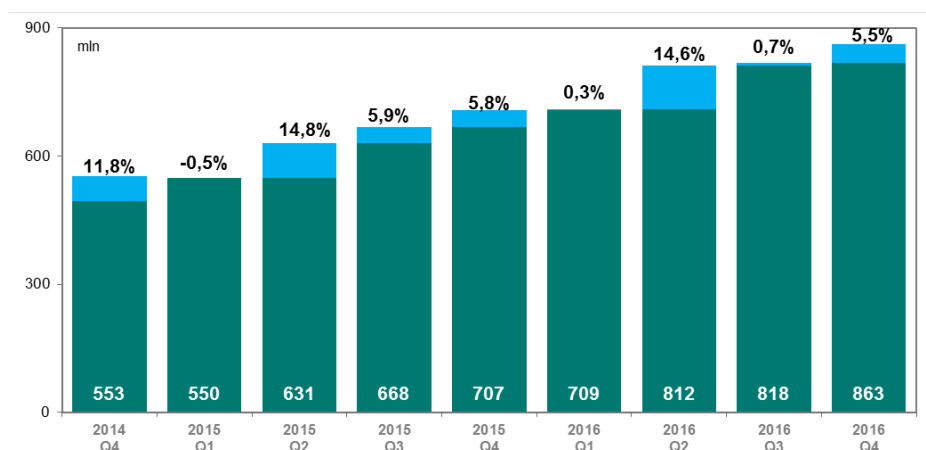
3.3. Transakcje bezgotówkowe

3.3.1. Dane pochodzące z sektora bankowego

Według danych przekazanych przez banki, w IV kwartale 2016 r. przy użyciu kart przeprowadzono 863 mln transakcji bezgotówkowych (wykres nr 3.6), czyli o 45 mln transakcji więcej niż w poprzednim kwartale, co stanowiło wzrost o 5,5%. Wskaźnik liczby transakcji bezgotówkowych w dłuższym okresie obserwacji wykazuje tendencję rosnącą. I tak, porównując IV kwartał 2016 r. do analogicznego okresu w 2015 r., liczba transakcji była większa o 22%, a porównując do 2014 r., była większa o 56%. Dane jednoznacznie wskazują, że na rynku polskim rośnie skłonność klientów

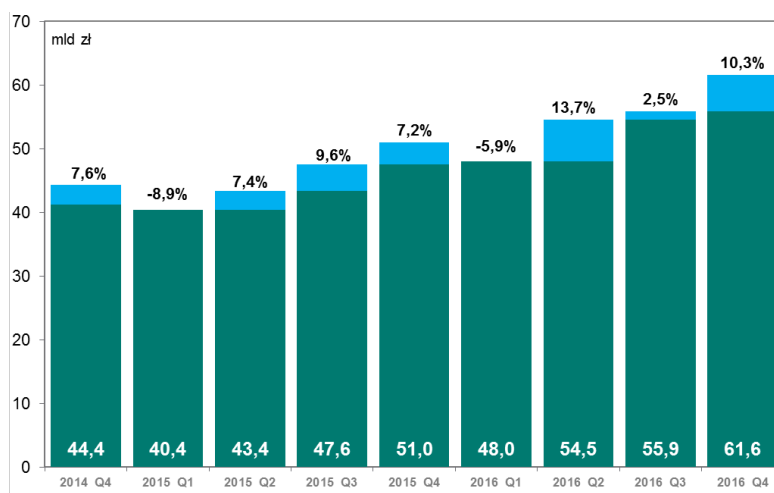
do realizowania płatności bezgotówkowych przy użyciu kart płatniczych. Wzrost liczby transakcji bezgotówkowych wynika z coraz bardziej powszechnego korzystania z kart zbliżeniowych oraz z rosnącej sieci akceptacji kart.

Wykres 3.6 Liczba transakcji bezgotówkowych w kolejnych kwartałach od IV kwartału 2014 r.

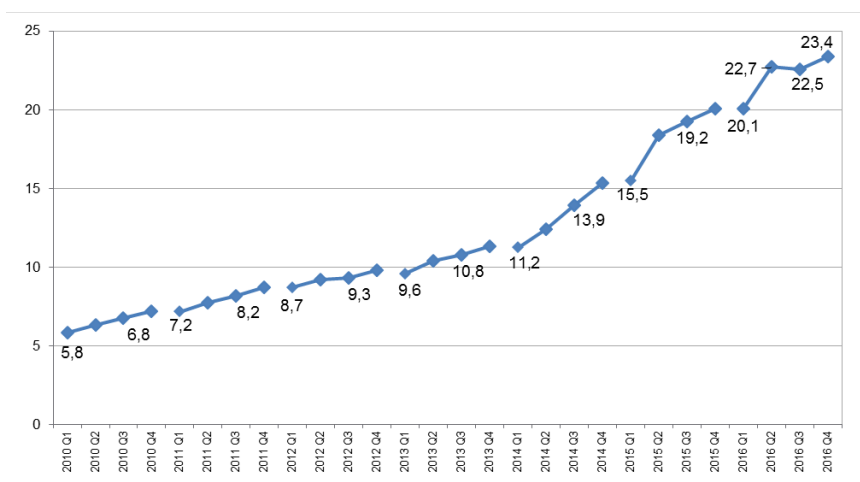
Według danych z banków, w IV kwartale 2016 r. przy użyciu kart dokonano na rynku polskim transakcji bezgotówkowych na łączną kwotę 61,6 mld zł, co w porównaniu do poprzedniego kwartału stanowiło wzrost o 5,8 mld zł, czyli o 10,3% (wykres nr 3.7). Porównując IV kwartał 2016 r. do analogicznego okresu w 2015 r., wartość transakcji była większa o 21%, a porównując do 2014 r., była większa o 39%. Wskaźnik wartości transakcji bezgotówkowych w długim okresie czasu wykazuje tendencję rosnącą.

Wykres 3.7 Wartość transakcji bezgotówkowych w kolejnych kwartałach od IV kwartału 2014 r.

Średnia liczba transakcji bezgotówkowych przeprowadzonych pojedynczą kartą płatniczą w IV kwartale 2016 r. wyniosła 23,4 (w poprzednim kwartale wyniosła 22,5). Obserwując wartość powyższego wskaźnika na przestrzeni dłuższego okresu (wykres nr 3.8) rosnąca tendencja wskazuje na większą skłonność klientów do coraz częstszego wykorzystywania karty płatniczej, co oznacza zachodzącą zmianę nawyków płatniczych użytkowników kart.

Wykres 3.8 Średnia liczba transakcji bezgotówkowych realizowanych pojedynczą kartą płatniczą w kolejnych kwartałach od I kwartału 2010 r.

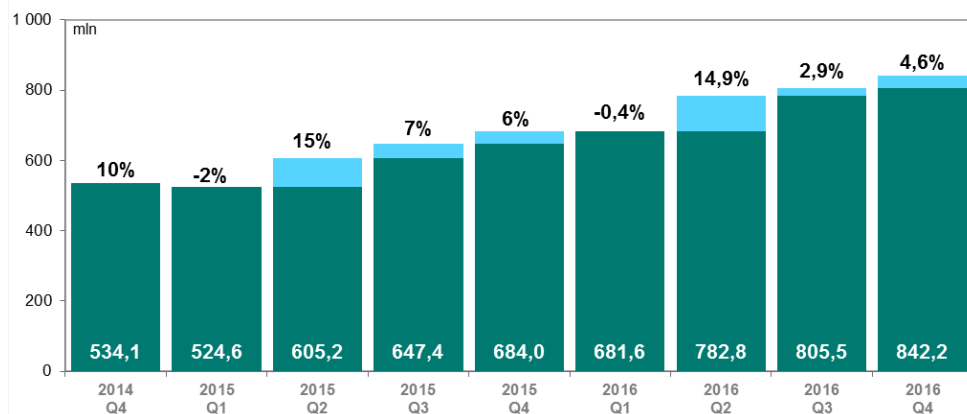
W IV kwartale 2016 r. średnia wartość transakcji bezgotówkowej przeprowadzonej przy użyciu karty wynosiła 71,4 zł (w poprzednim kwartale 68,3 zł).

3.3.2. Dane od agentów rozliczeniowych

Drugim źródłem informacji o transakcjach przeprowadzonych przy użyciu kart płatniczych są agenci rozliczeniowi działający na rynku polskim. Rejestrują oni transakcje przeprowadzane w punktach handlowo-usługowych akceptujących elektroniczne instrumenty płatnicze na terenie kraju przez klientów polskich oraz zagranicznych. Są to transakcje o charakterze bezgotówkowym, przeprowadzane w terminalach POS bądź za pośrednictwem Internetu.

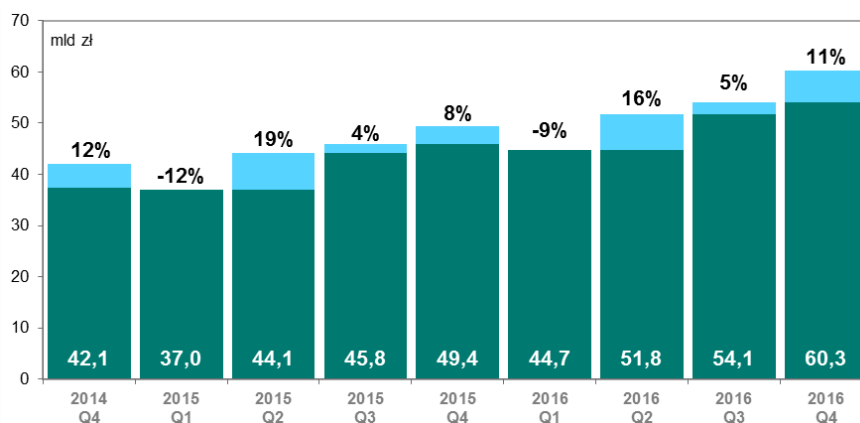
Z danych uzyskanych od agentów rozliczeniowych wynika, że w IV kwartale 2016 r. zarejestrowano 842,2 mln transakcji bezgotówkowych i było ich więcej o 36,7 mln w porównaniu do poprzedniego kwartału, co oznacza wzrost o 4,6%. Wskaźnik liczby transakcji bezgotówkowych w długim okresie wykazuje tendencję rosnącą. I tak, na przestrzeni ostatniego roku liczba transakcji wzrosła o 23%, a na przestrzeni dwóch ostatnich lat o 58% (wykres nr 3.9).

Wykres 3.9 Liczba operacji bezgotówkowych rozliczanych przez agentów rozliczeniowych w kolejnych kwartałach od IV kwartału 2014 r.

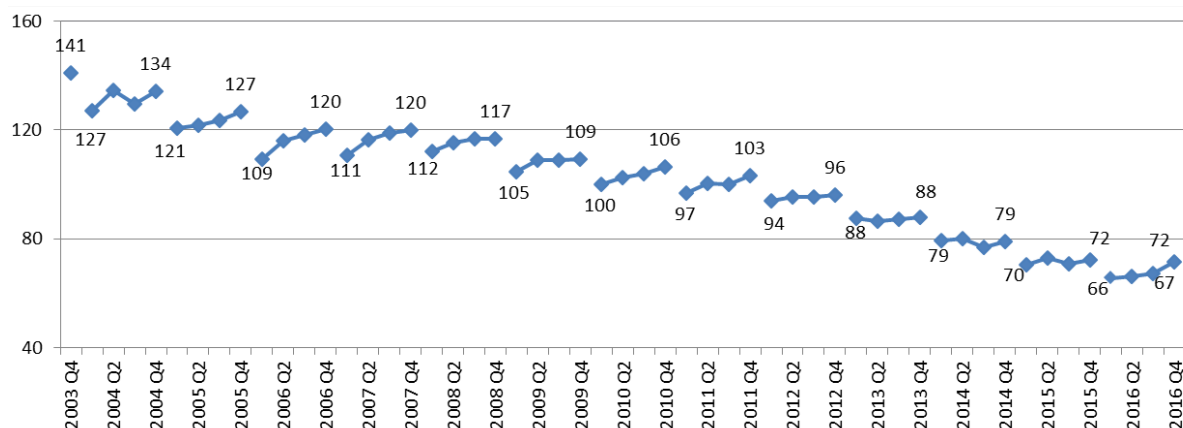
Wartość transakcji bezgotówkowych zarejestrowanych przez agentów rozliczeniowych w IV kwartale 2016 r. wynosiła 60,3 mld zł i była większa o 6,2 mld zł w porównaniu do kwartału poprzedniego, co oznacza wzrost o 11,4% (wykres nr 3.10).

Wykres 3.10 Wartość operacji bezgotówkowych rozliczanych przez agentów rozliczeniowych w kolejnych kwartałach od IV kwartału 2014 r.

W IV kwartale 2016 r. średnia wartość pojedynczej transakcji bezgotówkowej wyniosła 72 zł. W analogicznych kwartałach lat poprzednich wynosiła odpowiednio: 72 zł (2015 Q4) i 79 zł (2014 Q4). Biorąc pod uwagę dłuższy horyzont czasowy, czyli okres od 2003 r., odnotowujemy trend spadkowy tego wskaźnika, co świadczy o wykorzystywaniu kart do realizacji coraz większej liczby transakcji na coraz mniejsze kwoty (wykres nr 3.11).

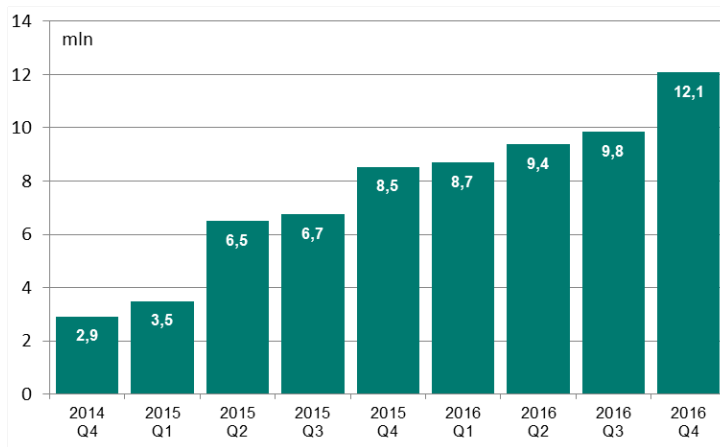
Wykres 3.11 Średnia wartość pojedynczej transakcji bezgotówkowej rejestrowanej przez agentów rozliczeniowych w kolejnych kwartałach od IV kwartału 2003 r.

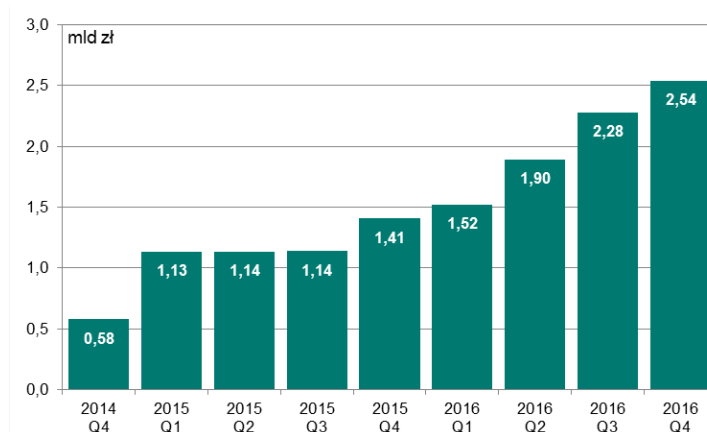
Rozwijającym się sektorem płatności są płatności w Internecie. W IV kwartale 2016 r. kartami płatniczymi w Internecie zrealizowano 12,1 mln transakcji na łączną kwotę 2,5 mld zł. W porównaniu do poprzedniego kwartału odnotowano wzrost liczby transakcji w internecie na poziomie 22,7% (wykres nr 3.12). W IV kwartale 2016 r. udział transakcji internetowych w ogólnej liczbie płatności bezgotówkowych wyniósł 1,4% (w poprzednim okresie wyniósł 1,2%).

Łączna wartość przeprowadzonych transakcji w internecie wzrosła o 11,2%, z poziomu 2,3 do 2,5 mld zł. Drugi kolejny z rzędu kwartał, wartość transakcji przekroczyła próg 2 mld zł. W ostatnich kwartałach systematycznie wzrasta udział transakcji w internecie w całości obrotów i obecnie wynosi 4,2% (w poprzednim kwartale wynosił także 4,2%).

Wykres 3.12 Liczba transakcji przeprowadzanych przy użyciu kart w Internecie w kolejnych kwartałach od IV kwartału 2014 r.

Wykres 3.13 Wartość transakcji przeprowadzanych przy użyciu kart w Internecie w kolejnych kwartałach od IV kwartału 2014 r.

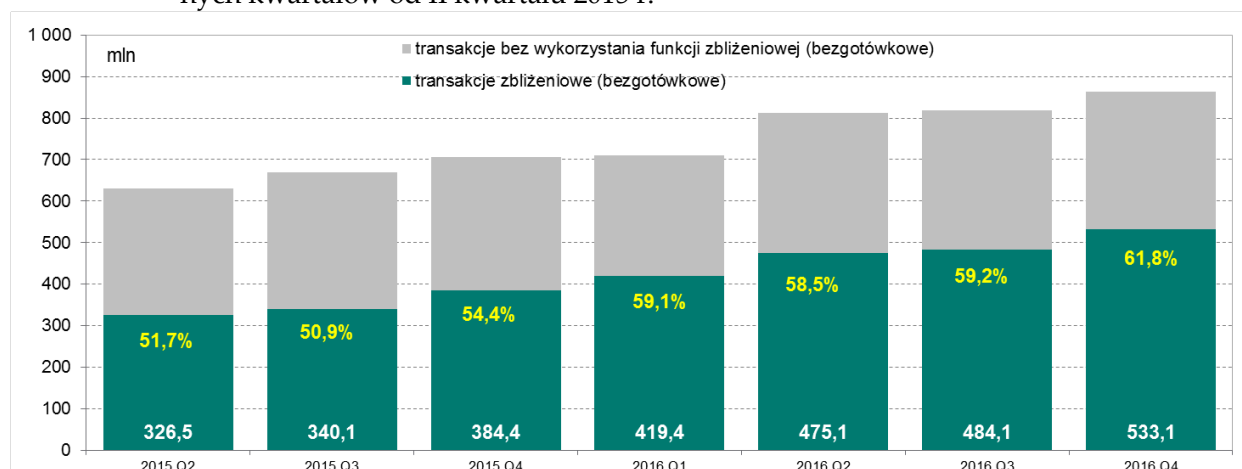
3.4. Transakcje zbliżeniowe kartami płatniczymi

Na przestrzeni ostatnich lat na rynku polskim nastąpiła prawdziwa rewolucja w sposobie korzystania z kart płatniczych. Wprowadzenie na rynek polski kart zbliżeniowych zostało przeprowadzone bardzo sprawnie w obrębie całego sektora bankowego, co umożliwiło dostarczenie klientom 28,5 mln kart płatniczych z funkcją płatności zbliżeniowej (29,2 mln wszystkich zbliżeniowych instrumentów płatniczych). Obecnie karty zbliżeniowe stanowią 77,3% wszystkich kart płatniczych w Polsce. Równolegle do działań podjętych przez sektor bankowy w kwestii masowej akcji promocji kart zbliżeniowych, zostały podjęte akcje promocyjne ze strony handlowców. Klienci byli informowani o możliwości wykorzystania funkcji zbliżeniowej karty bezpośrednio przez sprzedawców przy kasie oraz pozyskiwali informacje z właściwie oznakowanych kas przystosowanych do płatności zbliżeniowych. Efektem tak intensywnie przeprowadzonej akcji promocyjnej i przeprowadzonych w masowej skali działań informujących o nowej funkcjonalności karty płatniczej jest trwała i powszechna zmiana zachowań płatniczych Polaków.

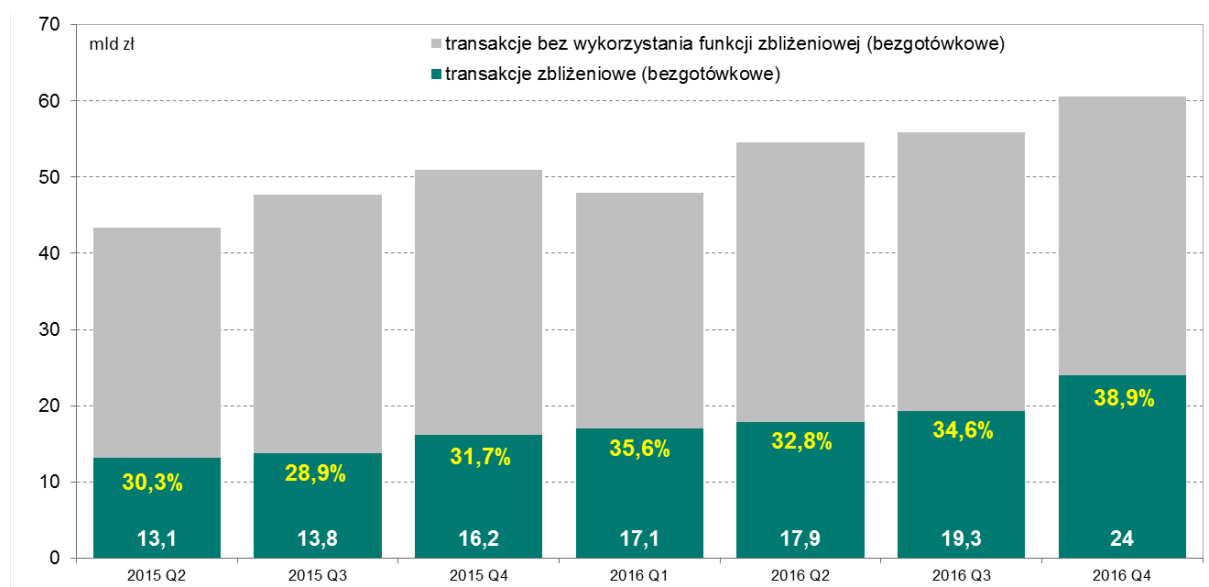
W IV kwartale 2016 r. kartami płatniczymi w formie zbliżeniowej przeprowadzono 533,1 mln transakcji bezgotówkowych. W porównaniu do poprzedniego kwartału odnotowano znaczący wzrost liczby transakcji o 49 mln (wzrost o 10%). W IV kwartale 2016 r. udział płatności zbliżeniowych (533,1 mln) w ogólnej liczbie płatności bezgotówkowych wynosił 61,8% (w poprzednim okresie wynosił 59,2%).

Łączna wartość przeprowadzonych transakcji wzrosła do poziomu 24 mld zł (wykres nr 3.15). W porównaniu do kwartału poprzedniego wartość bezgotówkowych transakcji zbliżeniowych zwiększyła się o 4,7 mld zł. Udział transakcji zbliżeniowych w całości obrotów bezgotówkowych przeprowadzanych kartami płatniczymi wynosił 39% (w poprzednim okresie wynosił 33,2%).

Wykres 3.14 Liczba transakcji przeprowadzanych przy użyciu kart zbliżeniowych oraz udział transakcji zbliżeniowych w liczbie wszystkich transakcji kartami na koniec kolejnych kwartałów od II kwartału 2015 r.

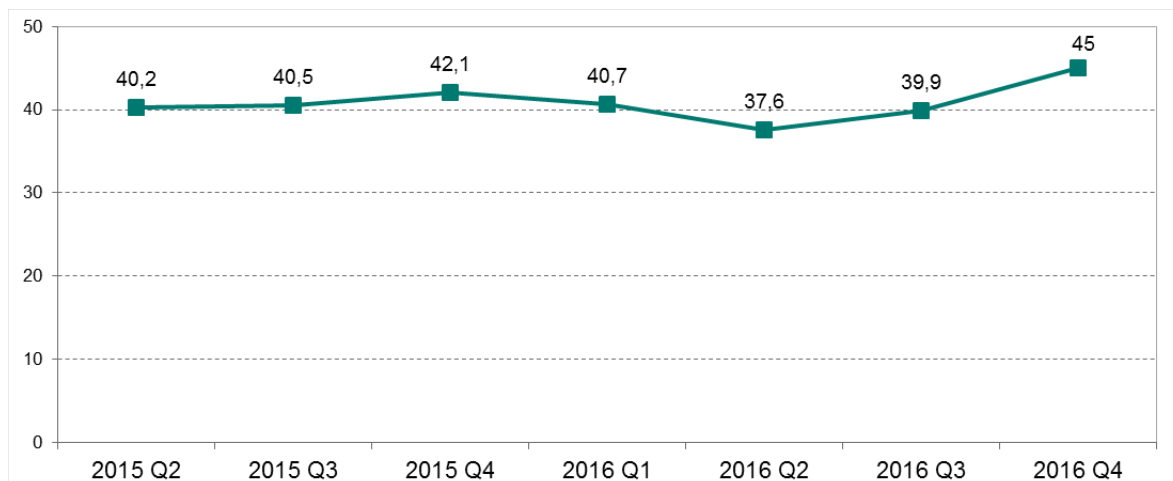

Wykres 3.15 Wartość transakcji (w mld) przeprowadzanych przy użyciu kart zbliżeniowych oraz udział transakcji zbliżeniowych w wartości wszystkich transakcji kartami na koniec kolejnych kwartałów od II kwartału 2015 r.

W IV kwartale 2016 r. średnia wartość pojedynczej transakcji zbliżeniowej wyniosła 45 zł. W poprzednim kwartale wskaźnik ten wynosił 39,8 zł (2016 Q3). Biorąc pod uwagę dłuższy horyzont czasowy, czyli porównując z wielkością z analogicznego kwartału w roku poprzednim tj. z 42,1 zł (2015 Q4) widoczna jest tendencja ustabilizowanej wartości średniej (wykres nr 3.16).

Wykres 3.16 Średnia wartość (w zł) pojedynczej transakcji kartą płatniczą przeprowadzonej w formie zbliżeniowej w kolejnych kwartałach od II kwartału 2015 r. (wg danych przekazanych do NBP przez banki-wydawców kart płatniczych)

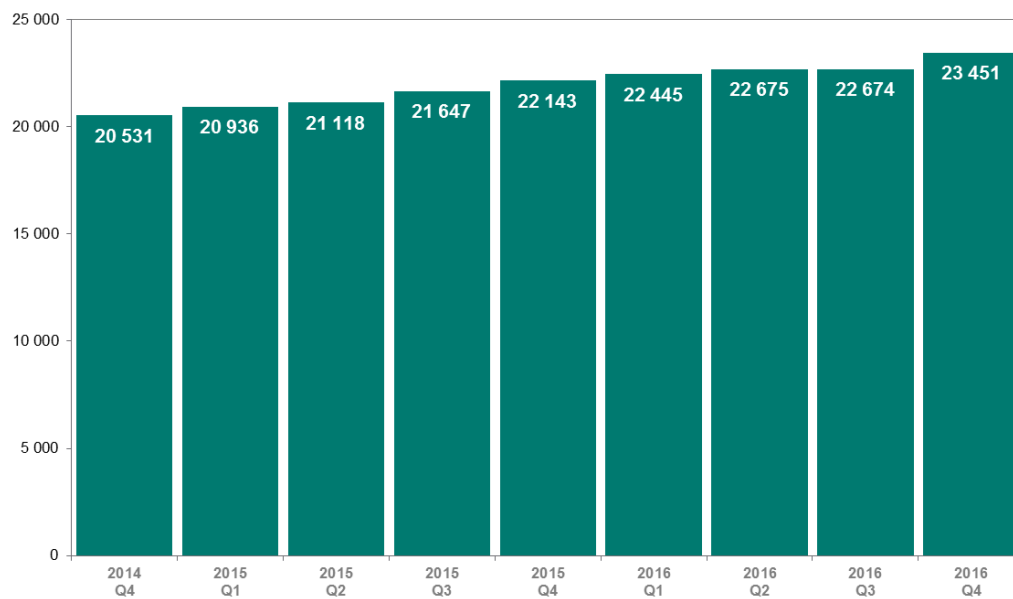

4. Infrastruktura rynku kart płatniczych

4.1. Bankomaty

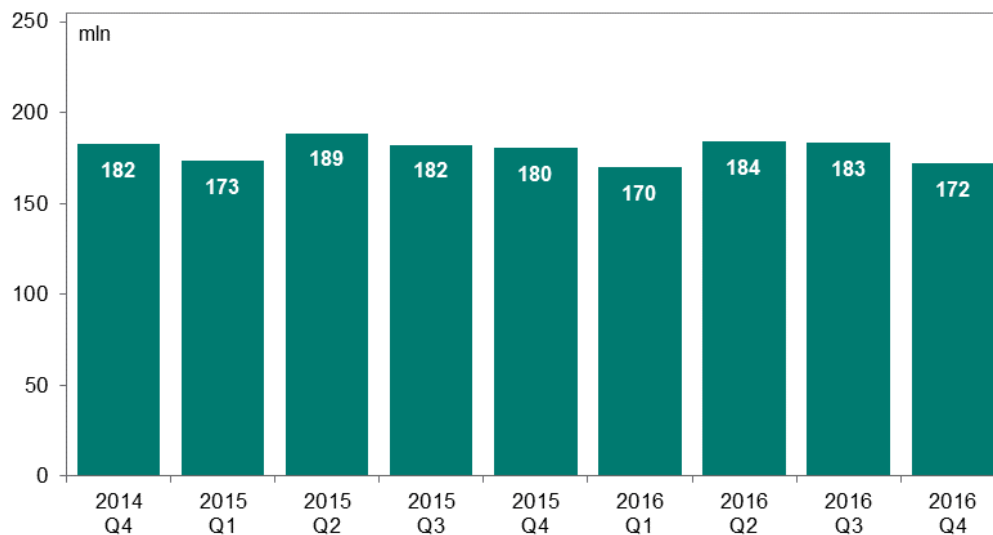
Według danych otrzymywanych od banków i niebankowych operatorów bankomatów, systematycznie wzrasta liczba bankomatów. Na koniec grudnia 2016 r. liczba bankomatów w Polsce wynosiła 23.451 szt. i na przestrzeni kwartału uległa zwiększeniu o 777 sztuk, co stanowi wzrost o 3,4% (wykres nr 4.1).

Wykres 4.1 Liczba bankomatów w kolejnych kwartałach od IV kwartału 2014 r.

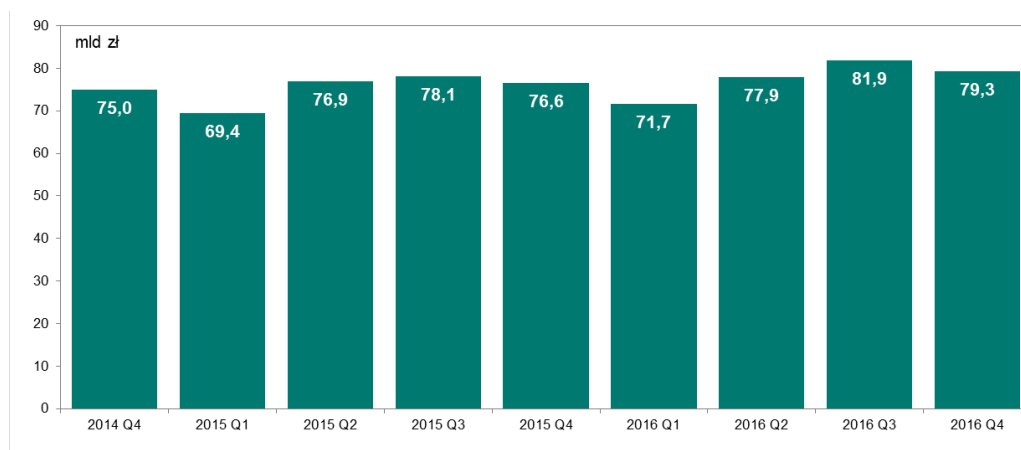
W IV kwartale 2016 r. w bankomatach na terenie kraju odnotowano 171,9 mln transakcji wypłat gotówki. W porównaniu do poprzedniego kwartału odnotowano spadek o 11,4 mln, co stanowiło spadek o 6,2% (wykres nr 4.2).

Wykres 4.2 Liczba transakcji wypłaty gotówki przeprowadzanych w bankomatach w kolejnych kwartałach od IV kwartału 2014 r. (dane od operatorów bankomatów)

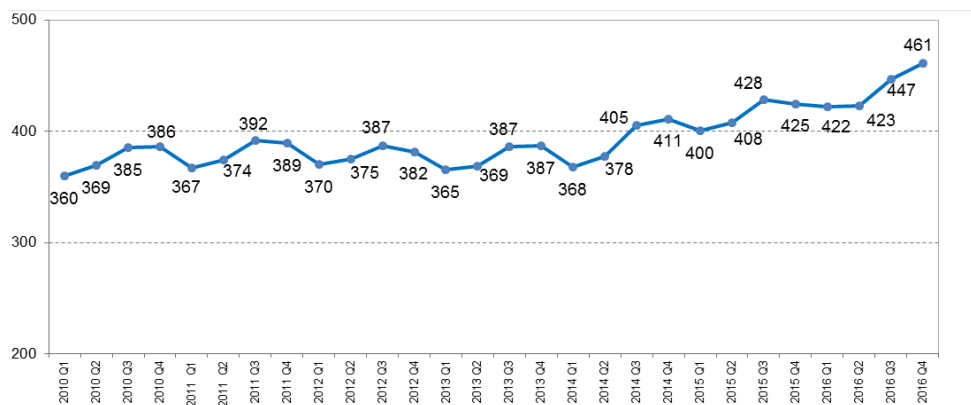
W IV kwartale 2016 r. wypłaty gotówki w bankomatach opiewały na łączną kwotę 79,3 mld zł, czyli o 2,6 mld zł mniej niż w kwartale poprzednim (spadek o 3,2%) (wykres nr 4.3).

Wykres 4.3 Wartość transakcji wypłaty gotówki przeprowadzonych w bankomatach w kolejnych kwartałach od IV kwartału 2014 r. (dane od operatorów bankomatów)

Średnia wartość pojedynczej transakcji wypłaty gotówki w bankomacie wynosiła 461 zł, czyli więcej niż w poprzednim kwartale (447 zł). Średnią wartość pojedynczej wypłaty realizowanej w bankomacie na przestrzeni kolejnych kwartałów od 2004 r. przedstawiono na wykresie nr 4.4.

Wykres 4.4 Średnia wartość transakcji wypłaty gotówki przeprowadzonej w bankomatach w kolejnych kwartałach od I kwartału 2010 r. (dane od operatorów bankomatów)

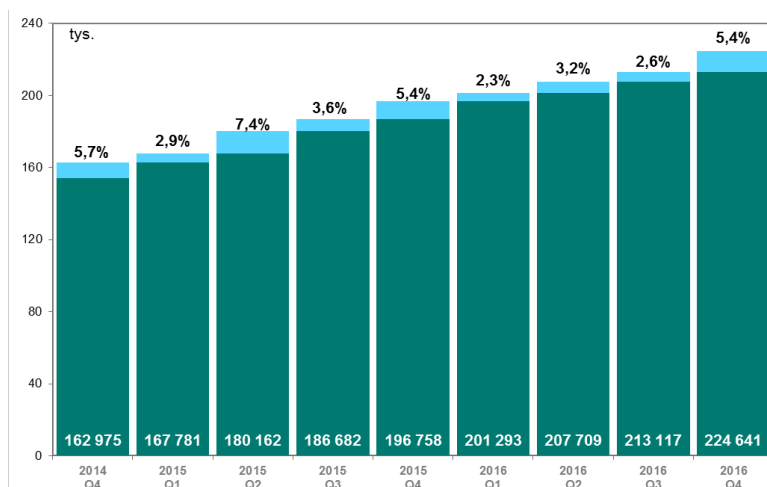

Wraz ze spadkiem łącznej liczby wypłat z bankomatu, odnotowano zmniejszenie średniej dziennej liczby transakcji przypadającej na jeden bankomat. W IV kwartale 2016 r. dziennie jeden bankomat realizował średnio 80 wypłat gotówkowych (w poprzednim kwartale wskaźnik ten wyniósł 88).

4.2. Akceptanci

Z danych uzyskanych od agentów rozliczeniowych wynika, iż na koniec grudnia 2016 r. na rynku polskim łącznie funkcjonowało 224,6 tys. akceptantów. W IV kwartale 2016 r. w porównaniu do kwartału poprzedniego, liczba akceptantów zwiększyła się o 11,5 tys., co stanowi wzrost o 5,4% (wykres nr 4.5). Liczba akceptantów w kolejnych kwartałach od kilku lat systematycznie rośnie. I tak, w ciągu ostatnich dwunastu miesięcy wzrosła o 14%.

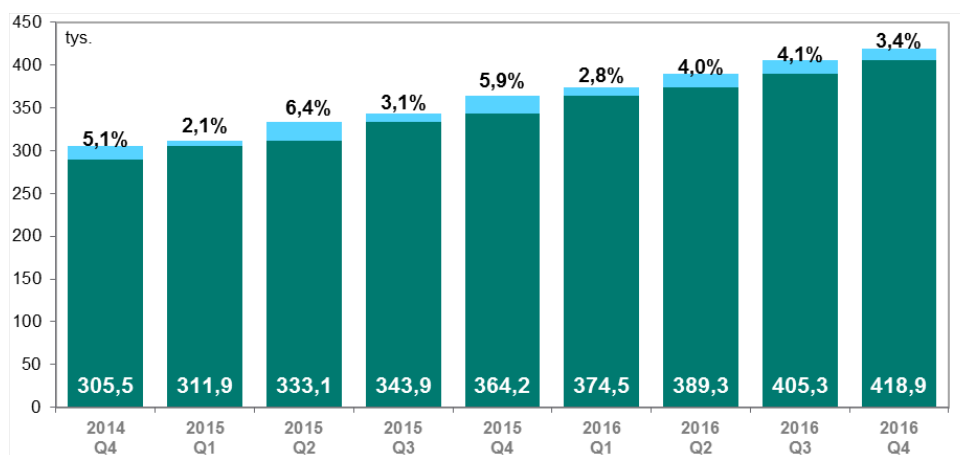
Wykres 4.5 Liczba akceptantów (w tys. szt.) na koniec kolejnych kwartałów od IV kwartału 2014 r.

4.3. Punkty handlowo-usługowe

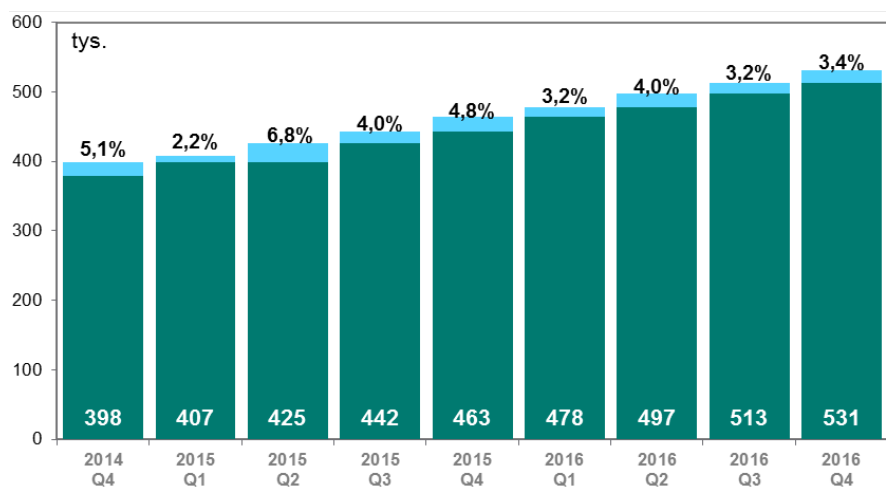
Z danych uzyskanych od agentów rozliczeniowych wynika, iż na koniec grudnia 2016 r. na rynku polskim łącznie funkcjonowało 418,9 tys. punktów handlowo-usługowych akceptujących płatności dokonywane przy użyciu kart płatniczych. W porównaniu do poprzedniego kwartału, liczba punktów handlowo-usługowych w IV kwartale 2016 r. zwiększyła się o 13,6 tys. placówek, tj. wzrosła o 3,4%. Liczba punktów handlowo-usługowych, mimo ulegania okresowym wahaniom, od kilku lat rośnie. Wzrost tego wskaźnika ma decydujące znaczenie dla realnej dostępności sieci akceptacji dla potencjalnych klientów posługujących się bezgotówkowymi instrumentami płatniczymi. W ciągu ostatniego roku liczba punktów handlowo-usługowych akceptujących płatności powiększyła się o 54,7 tys. nowych placówek, co oznacza wzrost o 15% (wykres nr 4.6).

Wykres 4.6 Liczba punktów handlowo-usługowych akceptujących płatności kartowe na koniec kolejnych kwartałów od IV kwartału 2014 r.

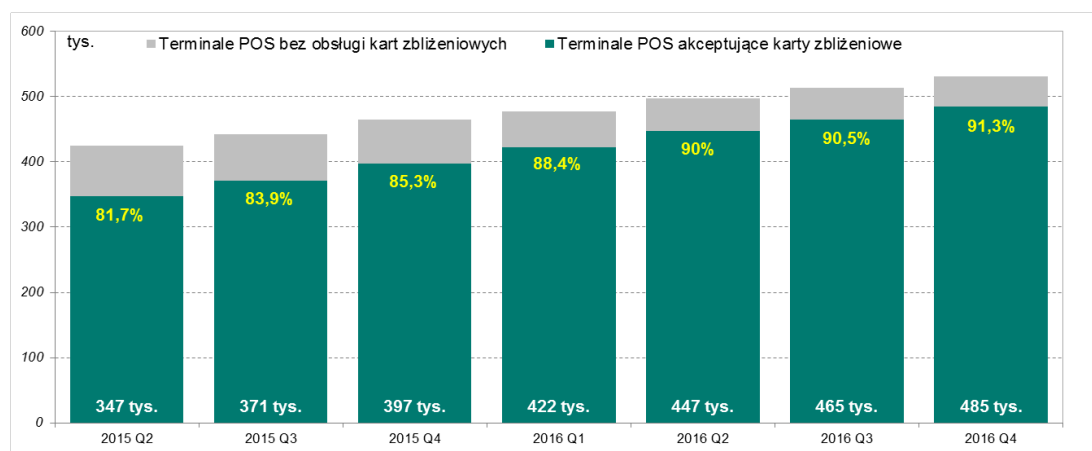

4.4. Terminale POS

Na rynku akceptacji kart płatniczych zachodzą pozytywne zmiany. Przełomowym momentem w rozwoju sieci akceptacji w Polsce było przekroczenie w III kwartale 2016 r. pułapu pół miliona udostępnionych terminali POS. Liczba terminali nadal systematycznie wzrasta. Według danych przekazywanych przez agentów rozliczeniowych, na rynku polskim na koniec grudnia 2016 r. funkcjonowało łącznie 530,9 tys. terminali POS. W porównaniu do poprzedniego kwartału było ich więcej o 17,7 tys. szt., co oznacza wzrost o 3,4% (wykres nr 4.7). na przestrzeni ostatnich 12 miesięcy liczba terminali POS na rynku polskim wzrosła o 14,1%.

Wykres 4.7 Liczba terminali POS na koniec kolejnych kwartałów od IV kwartału 2014 r.

Rozwój rynku akceptacji następuje także pod względem przystosowania do korzystania przez klientów z płatności zbliżeniowych. Wskaźnikiem potwierdzającym zachodzące pozytywne zmiany jest rosnąca liczba terminali przystosowanych do obsługi kart zbliżeniowych. Na podstawie danych pozyskanych przez NBP od agentów rozliczeniowych, na koniec grudnia 2016 r. było w Polsce 484,6 tys. terminali wyposażonych w funkcję zbliżeniową. Wskaźnik nasycenia rynku w terminale zbliżeniowe w Polsce wyniósł 91,3%. Liczbę terminali obsługujących karty w technologii zbliżeniowej oraz udział, jaki stanowią w liczbie wszystkich terminali POS dostępnych na rynku polskim na przestrzeni kolejnych kwartałów od II kwartału 2015 r., przedstawia wykres nr 4.8.

Wykres 4.8 Liczba terminali POS przystosowanych do akceptacji kart zbliżeniowych na koniec kolejnych kwartałów od II kwartału 2015 r. (wg danych przekazanych do NBP przez agentów rozliczeniowych)

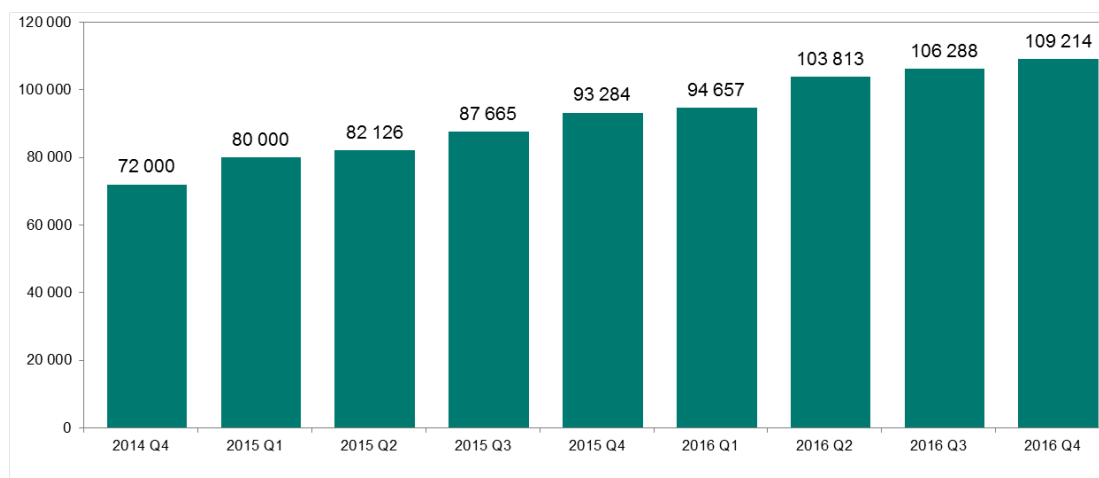
4.5. Punkty oferujące wypłaty sklepowe (*cash back*)

Od roku 2006 na rynku polskim jest dostępna usługa *cash back*, która umożliwia posiadaczom kart wypłatę gotówki przy okazji płacenia za zakupy w placówce handlowej. Użytkownicy kart mogą wypłacić dowolną kwotę w gotówce (dla kart MasterCard obowiązuje górny limit 500 zł, a dla kart VISA obowiązuje górny limit 300 zł) w ramach usługi *cash back*, niezależnie od wysokości transakcji bezgotówkowej dokonanej kartą.

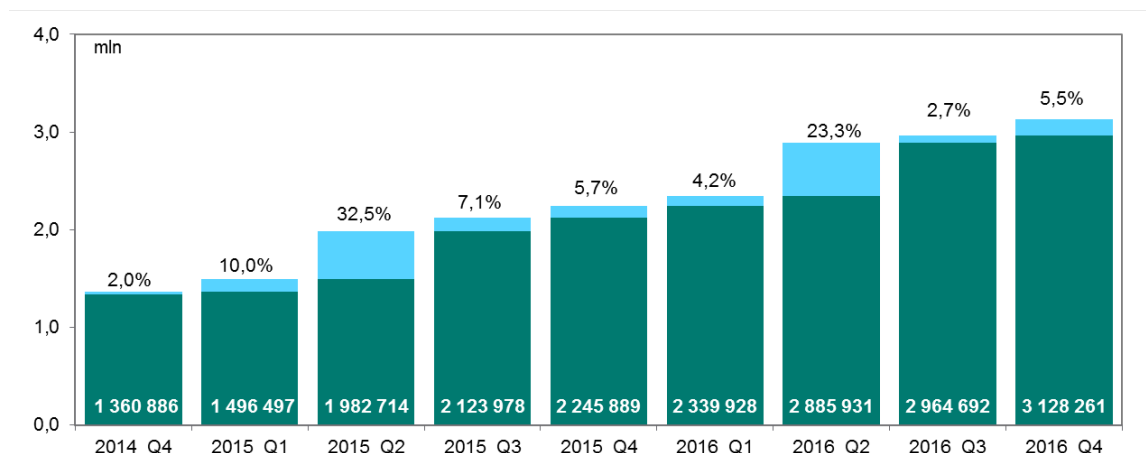
Wypłatę sklepową (*cash back*) oferowało na koniec grudnia 2016 r. około 109,2 tys. placówek handlowych (sklepy i supermarkety, stacje benzynowe, hotele, salony prasowe i inne punkty handlowo-usługowe). Oznacza to, że w okresie IV kwartału 2016 r. liczba takich placówek wzrosła, o 2,9 tys. kolejnych punktów, co stanowiło wzrost o 2,8% (wykres nr 4.9).

Według danych uzyskanych przez NBP od agentów rozliczeniowych na rynku polskim znajduje się 142,8 terminali przystosowanych do obsługi wypłat sklepowych. Oznacza to, iż w przeciągu kwartału przybyło ich 3,3 tys., co stanowi wzrost o 2,3%.

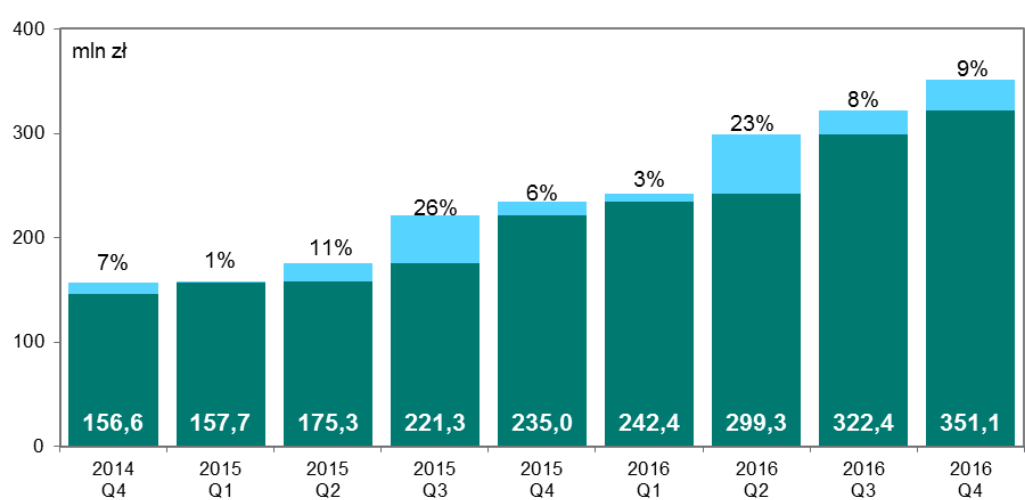
Wykres 4.9 Liczba placówek handlowo-usługowych oferujących wypłatę sklepową (*cash back*) w kolejnych kwartałach od IV kwartału 2014 r.

Na przestrzeni IV kwartału 2016 r. dokonano 3,1 mln wypłat sklepowych (*cash back*) i było ich o 163,6 tys. więcej w porównaniu do kwartału poprzedniego, co oznacza znaczący wzrost o 5,5% (wykres nr 4.10). Obecnie średnio dziennie przeprowadzanych jest ok. 34 tys. transakcji w skali całego kraju (w poprzednim kwartale średnio dziennie przeprowadzonych zostało 32,2 tys.). Rosnąca świadomość klientów, co do możliwości korzystania poboru gotówki przy kasie sklepowej, wydaje się być warunkiem koniecznym do dalszego popularyzowania tej usługi na naszym rynku.

Wykres 4.10 Liczba wypłat sklepowych (*cash back*) w kolejnych kwartałach od IV kwartału 2014 r.

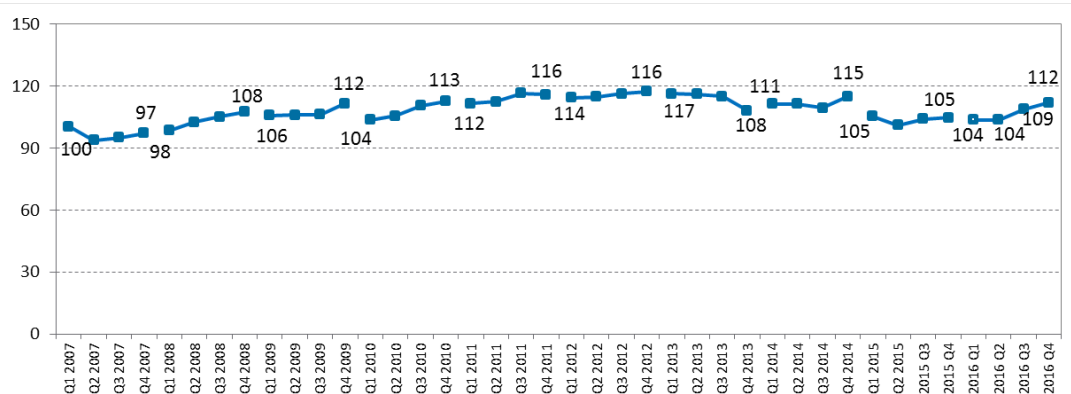
Wartość wypłat sklepowych zwiększa się z kwartału na kwartał. W IV kwartale 2016 r. wypłaty sklepowe osiągnęły wartość 351,1 mln zł, tj. o 28,7 mln zł więcej w porównaniu do poprzedniego kwartału, co stanowi wzrost o 8,9% (wykres nr 4.11).

Wykres 4.11 Wartość wypłat sklepowych (*cash back*) w kolejnych kwartałach od IV kwartału 2014 r.

Średnia wartość pojedynczej transakcji sklepowej dokonywanej przy użyciu karty wynosiła 112 zł (wykres nr 4.12). W porównaniu do poprzedniego kwartału (109 zł) wartość średnia pojedynczej wypłaty nieznacznie wzrosła. Na przestrzeni dłuższego okresu, wartość średnia waha się w granicach od 98 zł do 116 zł. Rynek polski potwierdził prawidłowość, zaobserwowaną również na

innych rynkach, iż wypłaty sklepowe są wykorzystywane przez klientów, jako bieżące uzupełnienie płynności portfela. Można zatem potwierdzić, iż wypłata sklepowa (*cash back*) z założenia jako forma usługi płatniczej nie konkuruje z wypłatami dokonywanymi w bankomatach.

Wykres 4.12 Średnia wartość (w złotych) pojedynczej wypłat sklepowych (*cash back*) w kolejnych kwartałach od I kwartału 2007 r.

Opracowała Magdalena Rabong
 Ekspert, Wydział Analiz i Badań
 Departament Systemu Płatniczego NBP

Załącznik 1

Tabela 1. Liczba kart płatniczych w III oraz w IV kwartale 2016 r.(według danych otrzymanych od banków)

LICZBA KART PŁATNICZYCH	2016 Q3	ZMIANA	ZMIANA%	2016 Q4
Karty dla klientów indywidualnych Udział %	32 973 298 90,9%	+ 351 tys.	↗ +1,1 %	33 324 415 90,4%
Karty dla klientów biznesowych Udział %	3 316 138 9,1%	+ 234 tys.	↗ +7,1%	3 550 074 9,6%
Karty debetowe Udział %	27 892 668 76,8%	+ 411 tys.	↗ +1,5 %	28 304 160 76,7%
Karty kredytowe Udział %	5 861 158 16,2%	+ 23 tys.	↗ +0,4%	5 884 653 16,0%
Karty obciążeniowe Udział %	257 686 0,7%	- 1,8 tys.	↘ -0,7%	255 906 0,7%
Karty przedpłacone Udział %	2 277 924 6,3%	+ 152 tys.	↗ +6,7%	2 429 770 6,6%
Karty z paskiem magnetycznym oraz mikroprocesorem Udział %	34 230 067 94,3%	+ 289 tys.	↗ +0,8 %	34 519 493 93,6%
Karty tylko z paskiem magnetycznym Udział %	1 501 410 4,1%	+ 185 tys.	↗ +12,3%	1 686 457 4,6%
Karty wirtualne Udział %	266 308 0,7%	+ 62 tys.	↗ +23,1 %	327 920 0,9%
Karty tylko z mikroprocesorem EMV Udział %	267 788 0,7%	+ 49 tys.	↗ +18,3%	316 816 0,9%
Karty z mikroprocesorem innym niż EMV Udział %	23 863 0,07%	-60	↘ -0,3%	23 803 0,06%
OGÓŁEM:	36 289 436	+ 585 tys.	↗ +1,6%	36 874 489

Załącznik 2

Tabela 2. Liczba transakcji kartowych w III oraz w IV kwartale 2016 r. (według danych otrzymanych od banków)

LICZBA TRANSAKCJI KARTOWYCH	2016 Q3	ZMIANA	ZMIANA%	2016 Q4
Kartami dla klientów indywidualnych Udział %	978 625 014 96,6%	+ 31 mln	↗ + 3,1%	1 009 399 086 96,3%
Kartami dla klientów biznesowych Udział %	34 809 251 3,4%	+ 3,5 mln	↗ + 10%	38 276 336 3,7%
Transakcje bezgotówkowe Udział %	817 951 134 80,7%	+ 45 mln	↗ + 5,5%	862 744 508 82,3%
Transakcje gotówkowe Udział %	195 483 131 19,3%	- 10,6 mln	↘ - 5,4%	184 930 914 17,7%
Transakcje w kraju Udział %	982 100 178 96,9%	+ 36 mln	↗ + 3,6%	1 017 849 885 97,2%
Transakcje poza krajem Udział %	31 334 087 3,1%	- 1,5 mln	↘ - 4,8%	29 825 537 2,8%
Karty debetowe Udział %	917 138 800 90,5%	+ 32 mln	↗ + 3,5%	949 246 150 90,6%
Karty kredytowe Udział %	89 907 275 8,9%	+ 0,7 mln	↗ + 0,8%	90 602 398 8,6%
Karty obciążeniowe Udział %	2 727 242 0,3%	+ 0,2 mln	↗ + 6,3%	2 899 625 0,3%
Karty przedpłacone Udział %	3 660 948 0,4%	+ 1,3 mln	↗ + 35%	4 927 249 0,5%
OGÓŁEM:	1 013 434 265	+ 34 mln	↗ + 3,4%	1 047 675 422
Średnia liczba transakcji przypadająca na jedną kartę	27,93			28,41

Załącznik 3

Tabela 3. Wartość transakcji kartowych w III oraz w IV kwartale 2016 r. (według danych otrzymanych od banków)

WARTOŚĆ TRANSAKCJI KARTOWYCH (zł)	2016 Q3	ZMIANA	ZMIANA%	2016 Q4
Kartami dla klientów indywidualnych Udział %	129 598 673 597 85,7%	+ 2,4 mld	↗ + 1,8%	131 955 020 759 84,9%
Kartami dla klientów biznesowych Udział %	21 588 811 977 14,3%	+ 1,9 mld	↗ + 8,9%	23 500 812 857 15,1%
Transakcje bezgotówkowe Udział %	55 868 426 016 37%	+ 5,8 mld	↗ + 10,3%	61 635 516 190 40%
Transakcje gotówkowe Udział %	95 319 059 558 63%	- 1,5 mld	↘ -1,6%	93 820 317 426 60%
Transakcje w kraju Udział %	144 642 778 442 96%	+ 4,9 mld	↗ + 3,4%	149 526 613 902 96%
Transakcje poza krajem Udział %	6 544 707 131 4%	- 0,6 mld	↘ -9,4%	5 929 219 713 4%
Karty debetowe Udział %	139 451 928 990 92,2%	+ 3,5 mld	↗ +2,5%	142 994 724 964 92,0%
Karty kredytowe Udział %	10 193 031 539 6,7%	+ 0,4 mld	↗ + 4,4%	10 640 583 659 6,8%
Karty obciążeniowe Udział %	982 874 184 0,7%	+ 0,1 mld	↗ + 13%	1 110 462 126 0,7%
Karty przedpłacone Udział %	559 650 861 0,4%	+ 0,2 mld	↗ + 26,9%	710 062 867 0,5%
OGÓŁEM:	151 187 485 574	+ 4,3 mld	↗ +2,8 %	155 455 833 616
Średnia wartość pojedynczej transakcji	149,2			148,4

Załącznik 4

Tabela 4. Transakcje kartowe bezgotówkowe oraz gotówkowe w III oraz w IV kwartale 2016 r. (według danych otrzymanych od banków)

	2016 Q3	ZMIANA	ZMIANA%	2016 Q4
TR. KARTOWE BEZGOTÓWKOWE				
Liczba transakcji	817 951 134	+ 45 mln	↗ +5,5%	862 744 508
Udział % w ogólnej liczbie transakcji kartowych	80,7%			82,3%
w tym:				
Urządzenia akceptujące karty płatnicze	796 440 719	+ 39 mln	↗ +4,9%	835 419 559
Card not present	21 510 415	+ 5,8 mln	↗ +27%	27 324 949
w tym:				
Transakcje w kraju	789 707 684	+ 46 mln	↗ +5,8%	835 280 661
Transakcje poza krajem	28 243 450	- 0,8 mln	↘ -2,8%	27 463 847
Wartość transakcji	55 868 426 016	+ 5,8 mld	↗ +10,3%	61 635 516 190
Udział % w ogólnej liczbie transakcji kartowych	37,0%			39,6%
Średnia liczba transakcji przypadająca na jedną kartę	22,54		↗	23,40
Średnia wartość pojedynczej transakcji (zł)	68,3		↗	71,4
TR. KARTOWE GOTÓWKOWE				
Liczba transakcji	195 483 131	- 11 mln	↘ -5,4%	184 930 914
Udział % w ogólnej liczbie transakcji kartowych	19,3%			17,7%
w tym:				
Bankomaty (wyплаты)	184 096 466	- 11 mln	↘ -6%	173 022 950
Kasy banku (wyплаты)	1 289 044	- 54 tys.	↘ -4,2%	1 235 132
Wyплаты sklepowe (cash back)	2 964 692	+164 tys.	↗ +5,5%	3 128 261
w tym:				
Transakcje w kraju	192 392 494	- 9,8 mln	↘ -5,1%	182 569 224
Transakcje poza krajem	3 090 637	- 0,7 mln	↘ -23,6%	2 361 690
Wartość transakcji	95 319 059 558	- 1,5 mld	↘ -1,6%	93 820 317 426
Udział % w ogólnej liczbie transakcji kartowych	63,0%			60,4%
Średnia liczba transakcji przypadająca na jedną kartę	5,39		↘	5,02
Średnia wartość pojedynczej transakcji (zł)	487,6		↗	507,3

Załącznik 5

Tabela 5. Płatności zbliżeniowe kartami płatniczymi - liczba kart, liczba transakcji oraz wartość transakcji według danych otrzymanych od banków oraz infrastruktura terminali płatniczych przystosowanych do płatności zbliżeniowych według danych otrzymanych od agentów rozliczeniowych w III oraz w IV kwartale 2016 r.

	2016 Q3	ZMIANA	ZMIANA%	2016 Q4
PŁATNOŚCI ZBLIŻENIOWE KARTAMI PŁATNICZYMI				
Liczba kart z funkcją zbliżeniową Udział % kart zbliżeniowych w rynku	28 141 681 77,5%	+ 353 tys.	↗ + 1,3%	28 494 784 77,3%
Liczba terminali zbliżeniowych Udział % terminali zbliżeniowych w rynku	464 518 90,5%	+ 20 tys.	↗ + 4,3%	484 235 91,3%
Liczba transakcji zbliżeniowych Udział % liczby transakcji zbliżeniowych	484 112 409 59,2%	+ 49 mln	↗ + 10%	533 053 286 61,8%
Wartość transakcji zbliżeniowych Udział % wartości transakcji zbliżeniowych	19 314 649 394 33,2%	+ 5 mld	↗ + 24%	23 976 577 751 39%
Średnia wartość pojedynczej transakcji zbliżeniowej (zł)	39,9		↗	45

Załącznik 6

Tabela 6. Bankomaty (według danych od operatorów bankomatów) oraz wypłaty sklepowe (*cash back*) w III oraz w IV kwartale 2016 r.

	2016 Q3	ZMIANA	ZMIANA%	2016 Q4
BANKOMATY				
Liczba bankomatów	22 674	777	↗ + 3,4%	23 451
Liczba wypłat w bankomacie	183 347 279	- 11,4 mln	↘ -6,2%	171 939 244
Wartość wypłat w bankomacie	81 898 066 495	- 2,6 mld	↘ -3,2%	79 298 980 502
Średnia wartość wypłaty w bankomacie (zł)	447		↗	461
Średnia dzienna liczba wypłat przypadająca na pojedynczy bankomat	88		↘	80
Wypłaty sklepowe (cash back)				
Liczba placówek handlowo-usługowych	106 288	+ 2,9 tys.	↗ + 2,8%	109 214
Liczba terminali	139 549	+ 3,3 mln	↗ + 2,3%	142 812
Liczba transakcji	2 964 692	+ 163,6 tys.	↗ + 5,5%	3 128 261
Wartość transakcji (zł)	322 397 305	+ 28,7 mln	↗ + 8,9%	351 065 344
Średnia wartość pojedynczej transakcji (zł)	109		↗	112

Załącznik 7

Tabela 7. Wykorzystanie elektronicznych instrumentów płatniczych w III oraz w IV kwartale 2016 r. według danych przekazanych przez agentów rozliczeniowych

	2016 Q3	ZMIANA	ZMIANA%	2016 Q4
Rynek akceptacji kart płatniczych				
Liczba akceptantów	213 117	+ 11,5 tys.	↗ + 5,4%	224 641
Liczba punktów handlowo-usługowych	405 228	+ 13,6 tys.	↗ + 3,4%	418 857
Liczba urządzeń akceptujących elektroniczne instr. płatnicze	513 211	+ 17,7 tys.	↗ + 3,4%	530 865
Liczba transakcji	805 514 275	+ 36,7 mln	↗ + 4,6%	842 243 363
Wartość transakcji (zł)	54 122 848 635	+ 6,2 mld	↗ + 11,4%	60 293 451 456
Średnia wartość pojedynczej transakcji (zł)	67,2		↗	71,6
Średnia dzienna liczba transakcji przypadająca na pojedyncze urządzenie akceptujące elektroniczne instrumenty płatnicze	17,1		↗	17,2
TERMINALE POS				
Liczba akceptantów	199 420	+ 10,7 tys.	↗ + 5,4%	210 092
Liczba punktów handlowo-usługowych wyposażonych w terminale	379 717	+ 12 tys.	↗ + 3,2%	391 750
Liczba urządzeń	513 211	+ 17,7 tys.	↗ + 3,4%	530 865
Liczba transakcji	792 610 721	+ 34,4 mln	↗ + 4,3%	827 012 499
Wartość transakcji (zł)	51 559 929 594	+ 5,9 mld	↗ + 11,3%	57 411 459 430
Średnia wartość pojedynczej transakcji (zł)	65,1		↗	69,4
Średnia dzienna liczba transakcji przypadająca na terminal	16,8		↗	16,9
Płatności w Internecie				
Liczba akceptantów	13 697	+ 852	↗ + 6,2%	14 549
Liczba punktów handlowo-usługowych wyposażonych w terminale	25 511	+ 1 596	↗ + 6,3%	27 107
Liczba transakcji	9 840 549	+ 2,2 tys.	↗ + 22,7%	12 078 994
Udział transakcji w całości transakcji bezgotówkowych	1,2%			1,4%
Wartość transakcji (zł)	2 281 996 060	+ 257 mln	↗ + 11,2%	2 538 640 856
Udział transakcji w całości transakcji bezgotówkowych	4,08%			4,12%
Średnia wartość pojedynczej transakcji (zł)	232		↘	210
Średnia dzienna liczba transakcji	106 962		↗	131 293

Spis wykresów

Wykres 2.1 Liczba kart płatniczych (w mln szt.) w Polsce na koniec kolejnych kwartałów od IV kwartału 2014 r.	3
Wykres 2.2 Struktura wydanych kart według poszczególnych systemów kartowych - stan na koniec III kwartału oraz IV kwartału 2016 r.	4
Wykres 2.3 Struktura wydanych kart w podziale na karty debetowe, kredytowe, obciążeniowe oraz przedpłacone - stan na koniec III oraz IV kwartału 2016 r.	4
Wykres 2.4 Liczba kart debetowych na koniec kolejnych kwartałów od IV kwartału 2014 r.	5
Wykres 2.5 Liczba kart kredytowych na koniec kolejnych kwartałów od IV kwartału 2014 r.	6
Wykres 2.6 Wskaźniki udziału kredytów zagrożonych w wybranych kategoriach kredytów w kolejnych miesiącach od stycznia 2015 r.	6
Wykres 2.7 Liczba kart obciążeniowych na koniec kolejnych kwartałów od IV kwartału 2014 r.	7
Wykres 2.8 Liczba kart przedpłaconych na koniec kolejnych kwartałów od II kwartału 2015 r.	8
Wykres 2.9 Struktura kart w podziale według technologii zapisu danych w III oraz IV kwartale 2016 r.	8
Wykres 2.10 Liczba kart z paskiem magnetycznym i z mikroprocesorem na koniec kolejnych kwartałów od IV kwartału 2014 r.	9
Wykres 2.11 Liczba kart tylko z paskiem magnetycznym na koniec kolejnych kwartałów od IV kwartału 2014 r.	9
Wykres 2.12 Liczba wyemitowanych kart zbliżeniowych (w mln) oraz udział kart zbliżeniowych w liczbie wszystkich kart płatniczych na koniec kolejnych kwartałów od II kwartału 2015 r. (wg danych przekazanych do NBP przez banki-wydawców kart płatniczych)	10
Wykres 3.1 Liczba transakcji kartami w kolejnych kwartałach od IV kwartału 2014 r.	11
Wykres 3.2 Struktura liczby przeprowadzonych transakcji przy użyciu kart w III oraz IV kwartale 2016 r.	11
Wykres 3.3 Udział transakcji bezgotówkowych i gotówkowych w ogólnej liczbie transakcji przeprowadzonych przy użyciu kart płatniczych w IV kwartale 2015 oraz w IV kwartale 2016 roku.	12
Wykres 3.4 Wartość (w mld zł) transakcji kartami w kolejnych kwartałach od IV kwartału 2014 r.	12
Wykres 3.5 Udział transakcji bezgotówkowych i gotówkowych w ogólnej wartości transakcji przeprowadzonych przy użyciu kart płatniczych w IV kwartale 2015 oraz w IV kwartale 2016 roku.	13
Wykres 3.6 Liczba transakcji bezgotówkowych w kolejnych kwartałach od IV kwartału 2014 r.	14
Wykres 3.7 Wartość transakcji bezgotówkowych w kolejnych kwartałach od IV kwartału 2014 r.	14

Wykres 3.8 Średnia liczba transakcji bezgotówkowych realizowanych pojedynczą kartą płatniczą w kolejnych kwartałach od I kwartału 2010 r.	15
Wykres 3.9 Liczba operacji bezgotówkowych rozliczanych przez agentów rozliczeniowych w kolejnych kwartałach od IV kwartału 2014 r.	16
Wykres 3.10 Wartość operacji bezgotówkowych rozliczanych przez agentów rozliczeniowych w kolejnych kwartałach od IV kwartału 2014 r.	16
Wykres 3.11 Średnia wartość pojedynczej transakcji bezgotówkowej rejestrowanej przez agentów rozliczeniowych w kolejnych kwartałach od IV kwartału 2003 r.	17
Wykres 3.12 Liczba transakcji przeprowadzanych przy użyciu kart w Internecie w kolejnych kwartałach od IV kwartału 2014 r.	17
Wykres 3.13 Wartość transakcji przeprowadzanych przy użyciu kart w Internecie w kolejnych kwartałach od IV kwartału 2014 r.	18
Wykres 3.14 Liczba transakcji przeprowadzanych przy użyciu kart zbliżeniowych oraz udział transakcji zbliżeniowych w liczbie wszystkich transakcji kartami na koniec kolejnych kwartałów od II kwartału 2015 r.	19
Wykres 3.15 Wartość transakcji (w mld) przeprowadzanych przy użyciu kart zbliżeniowych oraz udział transakcji zbliżeniowych w wartości wszystkich transakcji kartami na koniec kolejnych kwartałów od II kwartału 2015 r.	19
Wykres 3.16 Średnia wartość (w zł) pojedynczej transakcji kartą płatniczą przeprowadzonej w formie zbliżeniowej w kolejnych kwartałach od II kwartału 2015 r. (wg danych przekazanych do NBP przez banki-wydawców kart płatniczych)	20
Wykres 4.1 Liczba bankomatów w kolejnych kwartałach od IV kwartału 2014 r.	21
Wykres 4.2 Liczba transakcji wypłaty gotówki przeprowadzanych w bankomatach w kolejnych kwartałach od IV kwartału 2014 r. (dane od operatorów bankomatów)	22
Wykres 4.3 Wartość transakcji wypłaty gotówki przeprowadzonych w bankomatach w kolejnych kwartałach od IV kwartału 2014 r. (dane od operatorów bankomatów)	22
Wykres 4.4 Średnia wartość transakcji wypłaty gotówki przeprowadzonej w bankomatach w kolejnych kwartałach od I kwartału 2010 r. (dane od operatorów bankomatów)	23
Wykres 4.5 Liczba akceptantów (w tys. szt.) na koniec kolejnych kwartałów od IV kwartału 2014 r.	23
Wykres 4.6 Liczba punktów handlowo-usługowych akceptujących płatności kartowe na koniec kolejnych kwartałów od IV kwartału 2014 r.	24
Wykres 4.7 Liczba terminali POS na koniec kolejnych kwartałów od IV kwartału 2014 r.	25
Wykres 4.8 Liczba terminali POS przystosowanych do akceptacji kart zbliżeniowych na koniec kolejnych kwartałów od II kwartału 2015 r. (wg danych przekazanych do NBP przez agentów rozliczeniowych)	25
Wykres 4.9 Liczba placówek handlowo-usługowych oferujących wypłatę sklepową (<i>cash back</i>) w kolejnych kwartałach od IV kwartału 2014 r.	26
Wykres 4.10 Liczba wypłat sklepowych (<i>cash back</i>) w kolejnych kwartałach od IV kwartału 2014 r.	27

Wykres 4.11 Wartość wypłat sklepowych (<i>cash back</i>) w kolejnych kwartałach od IV kwartału 2014 r.	27
Wykres 4.12 Średnia wartość (w złotych) pojedynczej wypłat sklepowych (<i>cash back</i>) w kolejnych kwartałach od I kwartału 2007 r.	28

www.nbp.pl

